

Βρυξέλλες, 25.3.2021
SWD(2021) 70 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΕΠΚΑΙΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ καθοδήγηση για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο των
Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ)
Χρηματοδοτικά μέσα κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020**

ΑΠΟΠΟΙΗΣΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το παρόν έγγραφο εργασίας κατάρτισαν οι υπηρεσίες της Επιτροπής. Βάσει του ισχύοντος δικαίου της ΕΕ, παρέχει τεχνικές οδηγίες για τους συναδέλφους και τους φορείς που συμμετέχουν στην παρακολούθηση, τον έλεγχο ή την υλοποίηση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων όσον αφορά τον τρόπο εφαρμογής των κανόνων της Ένωσης στον συγκεκριμένο τομέα. Σκοπός του παρόντος εγγράφου είναι να παράσχει διευκρινίσεις από τις υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με τους εν λόγω κανόνες, προκειμένου να διευκολυνθεί η υλοποίηση των προγραμμάτων και να ενθαρρυνθεί η χρήση ορθών πρακτικών. Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης ισχύει με την επιφύλαξη της ερμηνείας του Δικαστηρίου ή του Γενικού Δικαστηρίου ή των αποφάσεων της Επιτροπής.

Πίνακας περιεχομένων

1.	Ιστορικό.....	4
2.	Κρατικές ενισχύσεις στα διάφορα επίπεδα των χρηματοδοτικών μέσων	5
3.	Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στο πεδίο των χρηματοδοτικών μέσων.....	6
3.1.	«Κρατικοί πόροι» και «καταλογισμός».....	7
3.1.1.	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία	7
3.1.2.	Άλλα κεφάλαια της ΕΕ και ΕΔΕΤ υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση της Ένωσης... 9	
3.1.3.	Συνεισφορά ΕΔΕΤ σε κεφάλαια της ΕΕ υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση της Ένωσης 10	
3.1.4.	Ίδιοι πόροι του Ομίλου ΕΤΕπ	10
3.1.5.	Ίδιοι πόροι του Ομίλου ΕΤΕπ που καλύπτονται από εγγύηση του ΕΤΣΕ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων).....	11
3.1.6.	Επισκόπηση της απαιτούμενης αξιολόγησης του κριτηρίου «κρατικοί πόροι» όσον αφορά την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, ανά τύπο πόρων	12
3.2.	Συμμετοχή «επιχειρήσεων» σε χρηματοδοτικά μέσα	13
3.3.	Πλεονέκτημα	14
3.4.	Στρέβλωση του ανταγωνισμού και επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών / ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.....	17
4.	Εξαιρέσεις από την κοινοποίηση	18
5.	Έτοιμα προς χρήση μέσα	19
6.	Περιπτώσεις όπου απαιτείται κοινοποίηση κρατικής ενίσχυσης	21
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	22
	ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	47
	Πίνακας νομοθεσίας.....	50

1. Ιστορικό

Η αξιολόγηση βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων και, κατά περίπτωση, η συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων έχει πρωταρχική σημασία για τη διαφύλαξη της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς. Με την εφαρμογή τους ενθαρρύνεται η οικονομική αποτελεσματικότητα και προλαμβάνεται η νόθευση του ανταγωνισμού μέσω της κρατικής στήριξης, κάτι που είναι εις βάρος της Ένωσης στο σύνολό της. Οι κρατικές ενισχύσεις αποτελούν σημαντικό μέσο για τη δημιουργία και τη διατήρηση ίσων όρων ανταγωνισμού για όλες τις επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων όταν χορηγούν ενισχύσεις με χρηματοδοτικά μέσα που (συγ)χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

Η σημασία των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων για τα χρηματοδοτικά μέσα υπογραμμίζεται σε πολλές διατάξεις στον τίτλο IV του κανονισμού περί κοινών διατάξεων (στο εξής: ΚΚΔ)¹, κυρίως στα άρθρα 6, 37, 38, 42 και 44. Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή σε σχέση με τα ζητήματα που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις για τους ακόλουθους λόγους:

- Το νομικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις άλλαξε σημαντικά το 2013/2014 και πλέον προσφέρει επιπλέον δυνατότητες για τη διασφάλιση της συμβατότητας των κρατικών ενισχύσεων.
- Οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να υφίστανται σε διάφορα επίπεδα των χρηματοδοτικών μέσων, όπως μεταξύ άλλων σε επίπεδο ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, διαχειριστών κεφαλαίων και συνεπενδυτών. Ενδέχεται να μην έχουν όλοι οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι φορείς επίγνωση της εν δυνάμει ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης στα διάφορα επίπεδα και της ανάγκης να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων στο σύνολο των εν λόγω επιπέδων.
- Οι διαχειριστές κεφαλαίων και οι επενδυτές (χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εμπορικές τράπεζες) συχνά δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.
- Ο ΚΚΔ καθιστά εφικτή τη χρήση χρηματοδοτικών μέσων για όλους τους θεματικούς στόχους. Σε συγκεκριμένους επιμέρους τομείς, η Επιτροπή προσφέρει τα επονομαζόμενα «έτοιμα προς χρήση» χρηματοδοτικά μέσα, για τα οποία έχει επαληθευτεί ήδη η πορεία προς τη συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Σκοπός του παρόντος εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (SWD) είναι να διευκολύνει την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των χρηματοδοτικών μέσων και να αναδείξει τις διαφορετικές δυνατότητες για την επίτευξη συμμόρφωσης με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

---

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε **προσωρινό πλαίσιο**² ώστε τα κράτη μέλη να μπορούν να κάνουν χρήση της πλήρους ευελιξίας που προβλέπουν οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων με στόχο τη στήριξη της οικονομίας στο πλαίσιο της **έξαρσης της νόσου COVID-19**. Το προσωρινό πλαίσιο θα εφαρμοστεί έως το τέλος Δεκεμβρίου 2020. Πριν από την εν λόγω ημερομηνία, η Επιτροπή θα εξετάσει αν πρέπει να παραταθεί.

Το προσωρινό πλαίσιο συμπληρώνει τις ευρείες δυνατότητες των κρατών μελών να σχεδιάζουν μέτρα σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις που περιγράφονται στο παρόν έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Για τα χρηματοδοτικά μέσα (ΧΜ) που εμπεριέχουν κρατική ενίσχυση, το προσωρινό πλαίσιο συνιστά πρόσθετη προσωρινή δυνατότητα για τη διασφάλιση της συμβατότητας της ενίσχυσης με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Τα προσωρινά μέτρα ενίσχυσης που καλύπτονται από το προσωρινό πλαίσιο μπορούν να σωρευτούν με ενισχύσεις δυνάμει των κανονισμών για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ή με ενισχύσεις δυνάμει των κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορία, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι διατάξεις και οι κανόνες σώρευσης των εν λόγω κανονισμών.

2. Κρατικές ενισχύσεις στα διάφορα επίπεδα των χρηματοδοτικών μέσων

Τα χρηματοδοτικά μέσα συνήθως αποτελούν πολυεπίπεδες δομές με σκοπό τη δημιουργία κινήτρων για τους οικονομικούς φορείς (**επενδυτές**) ώστε να παρέχουν χρηματοδότηση στους **τελικούς αποδέκτες**. Η εν λόγω χρηματοδότηση ενδέχεται να αποτελεί κρατική ενίσχυση προς τους επενδυτές και/ή τους τελικούς αποδέκτες και πρέπει να συμμορφώνεται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Επιπλέον, σε ένα μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής ενδέχεται να συμμετέχουν ένας ή περισσότεροι **φορείς εφαρμογής του χρηματοδοτικού μέσου** (π.χ. ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί), οι οποίοι ενδέχεται να αποτελούν επίσης αποδέκτες κρατικών ενισχύσεων και να υπόκεινται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Ανάλογα με τον σχεδιασμό του χρηματοδοτικού μέσου, η χρηματοδοτική στήριξη ενδέχεται να αποτελεί κρατική ενίσχυση σε επιχειρήσεις και στα τρία προαναφερθέντα επίπεδα, ακόμη και αν πρόθεση της αρχής του κράτους μέλους (μεταξύ άλλων, της διαχειριστικής αρχής βάσει του ΚΚΔ) είναι να παράσχει οφέλη μόνο στους τελικούς αποδέκτες. Η συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων πρέπει να διασφαλίζεται για όλα τα επίπεδα που μετέχουν στην υλοποίηση του χρηματοδοτικού μέσου.

² Ανακοίνωση της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 2020 — Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (ΕΕ C 91I της 20.3.2020, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε στις 3 Απριλίου, στις 8 Μαΐου, στις 29 Ιουνίου και στις 13 Οκτωβρίου 2020, η οποία είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/covid_19.html.

Όσον αφορά την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (ΕτΕ)³ παρέχει αναλυτική καθοδήγηση που αφορά, μεταξύ άλλων, και τα χρηματοδοτικά μέσα. Περιλαμβάνει επίσης περαιτέρω γενικές διευκρινίσεις και παραδείγματα.

3. Ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης στο πεδίο των χρηματοδοτικών μέσων

Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)⁴ ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές⁵.

Βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης περιλαμβάνει τα ακόλουθα κριτήρια (επεξηγούνται λεπτομερέστερα στις υποενότητες 3.1-3.4)⁶:

- Η στήριξη προέρχεται από «κρατικούς πόρους» και «καταλογίζεται» στο κράτος.
- Ο αποδέκτης είναι «επιχείρηση».

³ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 262 της 19.7.2016, σ. 1), βλ. ειδικότερα σημείο 60.

⁴ Ενοποιημένη έκδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 1).

⁵ Για το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) ισχύουν ειδικοί κανόνες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις [βλ. άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 (ΕΕ L 149 της 25.5.2014, σ. 1) (κανονισμός ΕΤΘΑ) και το άρθρο 81 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 487 (κανονισμός ΕΓΤΑΑ)].

⁶ Στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπονται περαιτέρω κριτήρια, όπως ο «επιλεκτικός χαρακτήρας» των μέτρων στήριξης. Τα άλλα κριτήρια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, ωστόσο, πληρούνται συνήθως για τα χρηματοδοτικά μέσα που λαμβάνουν στήριξη από τα ΕΔΕΤ και συνεπώς δεν εξετάζονται στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης.

- Η στήριξη επιφυλάσσει «ευνοϊκή μεταχείριση» σε μια επιχείρηση, δηλαδή παρέχει «πλεονέκτημα».
- Η στήριξη «νοθεύει τον ανταγωνισμό» και «επηρεάζει τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές».

Τα κριτήρια για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ είναι σωρευτικά. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να πληρούνται όλα προκειμένου η στήριξη να συνιστά κρατική ενίσχυση. Συνεπώς, εάν δεν πληρούται οποιοδήποτε από τα κριτήρια, η δημόσια στήριξη δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Ο ανωτέρω έλεγχος κριτηρίων πρέπει να εφαρμόζεται και στα τρία προαναφερθέντα επίπεδα.

3.1. «Κρατικοί πόροι» και «καταλογισμός»⁷

Η άμεση ή έμμεση χορήγηση στήριξης από κρατικούς πόρους καθώς και ο καταλογισμός της εν λόγω στήριξης στο κράτος αποτελούν προϋποθέσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Συχνά τα εν λόγω κριτήρια εξετάζονται από κοινού κατά την αξιολόγηση ενός μέτρου βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, καθώς αμφότερα σχετίζονται με τη δημόσια προέλευση της εν λόγω ενίσχυσης.

Οι εθνικοί δημόσιοι πόροι των κρατών μελών της ΕΕ αποτελούν κρατικούς πόρους κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Οι πόροι που προέρχονται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης θεωρούνται επίσης «κρατικοί πόροι» (και καταλογίζονται στο κράτος) εάν οι εθνικές αρχές έχουν διακριτική ευχέρεια ως προς τη χρήση των εν λόγω πόρων.

Αντιθέτως, εάν η διαχείριση των πόρων της Ένωσης ασκείται άμεσα ή έμμεσα από την Ένωση (ή από διεθνείς οργανισμούς) χωρίς να εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών, οι εν λόγω πόροι δεν αποτελούν κρατικούς πόρους και δεν καταλογίζονται στο κράτος.

3.1.1. Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

Η συντριπτική πλειονότητα των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) που σχετίζονται με την πολιτική συνοχής διατίθενται στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης⁸. Στην επιμερισμένη διαχείριση κατά κανόνα⁹ τα κράτη μέλη έχουν διακριτική ευχέρεια ως προς τη διαχείριση της χρηματοδότησης και μπορούν να αποφασίζουν ποιος θα λαμβάνει τη στήριξη. Λόγω αυτής της διακριτικής ευχέρειας, τα ΕΔΕΤ και η εθνική δημόσια (συγ)χρηματοδότηση θεωρούνται «κρατικοί πόροι» και καταλογίζονται στο κράτος βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Αυτό ισχύει ακόμη και στην περίπτωση που οι εθνικές αρχές αναθέτουν χρηματοδοτικά μέσα στον Όμιλο ΕΤΕπ ή οποιονδήποτε άλλο φορέα προκειμένου να τα υλοποιήσουν βάσει συμβατικών συμφωνιών.

⁷ Για περαιτέρω καθοδήγηση όσον αφορά τον ορισμό της κρατικής προέλευσης, βλ. ενότητα 3 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης.

⁸ Άρθρο 63 του κανονισμού (ΕΥ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ. 1) («κανονισμός Omnibus» ή «δημοσιονομικός κανονισμός»).

⁹ Για εξαιρέσεις, βλ. σημείο 3.1.3 κατωτέρω.

Συνεπώς, στην περίπτωση που η διάθεση των ΕΔΕΤ και της εθνικής δημόσιας (συγ)χρηματοδότησης πραγματοποιείται υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης και στην περίπτωση που τα συνεισφέροντα κράτη μέλη έχουν διακριτική ευχέρεια επί της χρήσης αυτών των πόρων, για τους σκοπούς των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, τα εν λόγω κονδύλια αποτελούν «κρατικούς πόρους» που καταλογίζονται στο κράτος. Αυτό σημαίνει επίσης ότι τα χρηματοδοτικά μέσα που τελούν υπό τη διαχείριση ή την ευθύνη της διαχειριστικής αρχής [άρθρο 38 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΚΚΔ] υπόκεινται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Παράδειγμα:

Μια διαχειριστική αρχή χρησιμοποιεί πόρους του ΕΤΠΑ¹⁰ για τη σύσταση ενός ταμείου που θα προωθεί νεοφυείς ΜΜΕ. Οι πόροι του ΕΤΠΑ τελούν υπό επιμερισμένη διαχείριση.

Οι πόροι του ΕΤΠΑ υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν «κρατικοί πόροι». Δεδομένου ότι πληρούνται όλα τα άλλα στοιχεία της έννοιας της ενίσχυσης κατά το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, η πράξη πρέπει να συμμορφώνεται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Ο έλεγχος ως προς τη συμμόρφωση πρέπει να διεξάγεται σε επίπεδο διαχείρισης των κεφαλαίων, σε επίπεδο επενδύτων, καθώς και σε επίπεδο τελικών αποδεκτών.

Στην περίπτωση των χρηματοδοτικών μέσων βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 (στο εξής: κανονισμός ΕΓΤΑΑ), ισχύουν συγκεκριμένοι κανόνες για τις **πρωτογενείς γεωργικές δραστηριότητες** όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις. Το άρθρο 81 παράγραφος 2 του κανονισμού για το ΕΓΤΑΑ προβλέπει εξαίρεση από τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων για τις πρωτογενείς γεωργικές δραστηριότητες (προϊόντα του παραρτήματος Ι), σύμφωνα με το άρθρο 42 της ΣΛΕΕ. Αντιθέτως, οι δραστηριότητες εκτός παραρτήματος που λαμβάνουν στήριξη από χρηματοδοτικά μέσα που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ πρέπει να συμμορφώνονται με τους γενικούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Στην περίπτωση των γεωργικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη από χρηματοδοτικά μέσα που δεν χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ ισχύουν οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πλην αντιθέτων διατάξεων.

Στην περίπτωση της **αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας**, η εξαίρεση από την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων για ορισμένες χρηματοδοτήσεις από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) που σχετίζονται με δραστηριότητες του τομέα της αλιείας προκύπτει από το άρθρο 42 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 8 του κανονισμού για το ΕΤΘΑ. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού για το ΕΤΘΑ, οι πληρωμές που πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης από το ΕΤΘΑ σε συμμόρφωση με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 508/2014 για το ΕΤΘΑ, δεν θεωρούνται, καταρχήν, κρατικές ενισχύσεις.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 289).

3.1.2. Άλλα κεφάλαια της ΕΕ και ΕΔΕΤ υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση της Ένωσης¹¹

Όσον αφορά την ενωσιακή χρηματοδότηση που υλοποιείται είτε άμεσα από την Επιτροπή είτε έμμεσα από οποιαδήποτε άλλη εντεταλμένη οντότητα — συμπεριλαμβανομένου του Ομίλου ΕΤΕπ (ΕΤΕπ/ΕΤαΕ)— κατόπιν εντολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ή κάποιου άλλου θεσμικού οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης) και στην οποία περίπτωση, ως εκ τούτου, οι εθνικές αρχές δεν αποφασίζουν για τη χρήση των πόρων, η εν λόγω ενωσιακή χρηματοδότηση δεν πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να αποτελεί κρατικό πόρο. Δεν καταλογίζεται στο κράτος και κατά συνέπεια δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

Θα πρέπει, ωστόσο, να υπογραμμιστεί ότι ο δημοσιονομικός κανονισμός προβλέπει ότι τα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης «δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά και είναι συμβατ[ά] με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων»¹². Το νομικό πλαίσιο που διέπει τα χρηματοδοτικά μέσα της Ένωσης, όπως μεταξύ άλλων τις συμφωνίες με τις εντεταλμένες οντότητες, έχει σχεδιαστεί με σκοπό να διασφαλίσει τη συνέπεια με τη νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων. Τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να συμμορφώνονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Παράδειγμα:

Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η ΕΤΕπ συστήνει ταμείο με πόρους του προγράμματος-πλαisiού «Ορίζων 2020»¹³. Τα κονδύλια του προγράμματος «Ορίζων 2020» είναι πόροι της Ένωσης και η ΕΤΕπ θα διαχειρίζεται το εν λόγω ταμείο με το καθεστώς της λεγόμενης έμμεσης διαχείρισης.

Οι πόροι του προγράμματος «Ορίζων 2020» δεν αποτελούν «κρατικούς πόρους». Ως εκ τούτου, ένα ταμείο που χρηματοδοτείται αποκλειστικά από τους συγκεκριμένους πόρους δεν πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση. Και σε αυτή την περίπτωση, ο δημοσιονομικός κανονισμός (και η αιτιολογική σκέψη 42 του κανονισμού για τη θέσπιση του προγράμματος «Ορίζων 2020») προβλέπει ότι πρέπει να διασφαλίζεται η συνέπεια με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Ως εκ τούτου, οι κανόνες που θεσπίζει η Επιτροπή για τη σύσταση του ταμείου, καθώς και για την υλοποίησή του, θα πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Όσον αφορά το πρόγραμμα «Ορίζων 2020», ο κανονισμός και οι εκτελεστικοί κανόνες, και ειδικότερα η σύμβαση ανάθεσης και οι όροι, έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται ο στόχος της συνέπειας με τους κανονισμούς περί κρατικών ενισχύσεων. Οι προτάσεις για τη σύσταση ενός ταμείου στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» υποβάλλονται επίσης σε έλεγχο ως προς τη συμμόρφωση με τους κανόνες του προγράμματος «Ορίζων 2020».

Εάν το ταμείο που συστήνεται με πόρους του προγράμματος «Ορίζων 2020» χρηματοδοτείται και από άλλους δημόσιους πόρους (εθνική δημόσια χρηματοδότηση ή πόρους ΕΔΕΤ), αυτό το μέρος της χρηματοδότησης ενδέχεται να πληροί τις

¹¹ Το άρθρο 4 παράγραφος 7 του ΚΚΔ κάνει αναφορά στους ενωσιακούς πόρους που δεν τελούν υπό επιμερισμένη διαχείριση με τα κράτη μέλη.

¹² Άρθρο 209 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του δημοσιονομικού κανονισμού.

¹³ Το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» βασίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαisiού «Ορίζων 2020» για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020) και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1982/2006/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 104) (κανονισμός «Ορίζων 2020»).

προϋποθέσεις ώστε να αποτελεί «κρατικό πόρο» που καταλογίζεται στο κράτος μόνο εάν τα συνεισφέροντα κράτη μέλη έχουν διακριτική ευχέρεια επί της χρήσης των εν λόγω πόρων. Για τα συγκεκριμένα τμήματα της χρηματοδότησης απαιτούνται περαιτέρω επαληθεύσεις του καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων, εφόσον πληρούνται παράλληλα όλες οι άλλες προϋποθέσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

3.1.3. Συνεισφορά ΕΔΕΤ σε κεφάλαια της ΕΕ υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση της Ένωσης

Βάσει του άρθρου 38 παράγραφος 1 στοιχείο α) του ΚΚΔ, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγούν πόρους από προγράμματα των ΕΔΕΤ σε χρηματοδοτικά μέσα που θεσπίζονται στο επίπεδο της Ένωσης (άμεση ή έμμεση διαχείριση της Ένωσης). Οι εν λόγω συνεισφορές δεν αποτελούν κρατικούς πόρους και η επακόλουθη χρήση τους δεν καταλογίζεται στο κράτος, εάν τα συνεισφέροντα κράτη μέλη δεν θέτουν όρους για τη χρήση των εν λόγω πόρων ΕΔΕΤ, με εξαίρεση την προϋπόθεση ότι οι συνεισφορές των ΕΔΕΤ θα πρέπει να επενδυθούν στο έδαφος του συνεισφέροντος κράτους μέλους, που καθορίζεται στο/στα επιχειρησιακό/-ά πρόγραμμα/-τα. Η προϋπόθεση αυτή δεν καταλογίζει τους πόρους στο κράτος μέλος από τη στιγμή που οι πόροι ΕΔΕΤ διατίθενται στα κράτη μέλη σύμφωνα με τους κανόνες της Ένωσης, στους οποίους έχει καθοριστεί ήδη στο έδαφος ποιου κράτους μέλους θα πρέπει να επενδυθούν τα συγκεκριμένα κονδύλια¹⁴.

Εφόσον οι συνεισφορές των ΕΔΕΤ πληρούν τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις, δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Συνεπώς, οι εν λόγω συνεισφορές δεν χρειάζεται να συμμορφώνονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Αντ' αυτού, λαμβανομένου υπόψη ότι τα χρηματοδοτικά μέσα σε επίπεδο ΕΕ πρέπει να συμμορφώνονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, όπως επεξηγείται στο σημείο 3.1.2, αυτό σημαίνει ότι, τόσο για τους πόρους της Ένωσης όσο και για τους πόρους των ΕΔΕΤ που προστίθενται σε αυτούς, η συνέπεια με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων διασφαλίζεται από την Επιτροπή κατά τη σχεδίαση του μέσου.

3.1.4. Ίδιοι πόροι του Ομίλου ΕΤΕπ

Οι επενδύσεις ιδίων πόρων του Ομίλου ΕΤΕπ (ΕΤΕπ/ΕΤαΕ) υπό ίδιο κίνδυνο θεωρούνται ιδιωτικής φύσεως σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Τούτο συνεπάγεται επίσης ότι οι ίδιοι πόροι ΕΤΕπ/ΕΤαΕ, που επενδύονται με

¹⁴ Το άρθρο 70 του ΚΚΔ επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να στηρίζουν πράξεις σε δεδομένη περιοχή του προγράμματος. Η κατανομή των κονδυλίων που διατίθενται σε ένα κράτος μέλος καθορίζεται με βάση τη μεθοδολογία που περιλαμβάνεται στο παράρτημα VII του ΚΚΔ και η οποία προσδιορίζεται στην εκτελεστική απόφαση 2014/190/ΕΕ της Επιτροπής. Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 3ης Απριλίου 2014, που ορίζει την ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων ανά κράτος μέλος για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία», την ετήσια κατανομή των πόρων ανά κράτος μέλος από το ειδικό κονδύλιο που διατίθεται για την πρωτοβουλία «Απασχόληση των νέων» μαζί με τον κατάλογο των επιλέξιμων περιφερειών, καθώς και τα ποσά που πρόκειται να μεταφερθούν από τα κονδύλια κάθε κράτους μέλους από το Ταμείο Συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία για τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την ενίσχυση προς τους απόρους για την περίοδο 2014-2020 [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2014) 2082] (ΕΕ L 104 της 8.4.2014, σ. 13).

πλήρη ίδιο κίνδυνο του Ομίλου ΕΤΕπ/ΕΤαΕ, δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του ορίου για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, για τα όρια κοινοποίησης ή για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης.

Ωστόσο, εάν τα κράτη μέλη παρέχουν εγγυήσεις ή οποιαδήποτε άλλη μορφή στήριξης στον Όμιλο ΕΤΕπ, η επένδυση του Ομίλου ΕΤΕπ δεν πραγματοποιείται με *πλήρη* ίδιο κίνδυνο. Υπό αυτές τις προϋποθέσεις, οι επενδύσεις του Ομίλου ΕΤΕπ δεν μπορούν συνεπώς να θεωρηθούν ιδιωτικής φύσεως για τους σκοπούς της πολιτικής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις. Επιπλέον, από τη στιγμή που μια εγγύηση αυτού του είδους αφορά κρατικούς πόρους και καταλογίζεται στο κράτος, πρέπει να συμμορφώνεται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Παράδειγμα:

Σενάριο α) Ο Όμιλος ΕΤΕπ συστήνει ταμείο με ίδιους πόρους χωρίς στήριξη (για παράδειγμα, εγγυήσεις) από κράτη μέλη ή ενωσιακούς πόρους. Οι πόροι του ΕΤΕπ θεωρούνται ιδιωτικοί πόροι. Συνεπώς, δεν ισχύουν οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Σενάριο β) Ο Όμιλος ΕΤΕπ λαμβάνει εθνική δημόσια χρηματοδότηση και/ή στήριξη από τα ΕΔΕΤ, για παράδειγμα, εγγύηση για την κάλυψη (μέρους) του κινδύνου της ΕΤΕπ για τα νέα δάνεια. Στην περίπτωση αυτή, η επένδυση της ΕΤΕπ δεν θεωρείται «ιδιωτική» για τους σκοπούς του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων. Εάν πληρούνται όλες οι άλλες προϋποθέσεις για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, η δημόσια εγγύηση πρέπει να συμμορφώνεται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων (χρηματοδοτείται από κρατικούς πόρους και καταλογίζεται στο κράτος).

3.1.5. Ίδιοι πόροι του Ομίλου ΕΤΕπ που καλύπτονται από εγγύηση του ΕΤΣΕ (Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων)¹⁵

Η δημοσιονομική εγγύηση που παρέχεται από την ΕΕ δυνάμει του κανονισμού ΕΤΣΕ και η εγγυημένη χρηματοδοτική ή επενδυτική πράξη της ΕΤΕπ δεν πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να αποτελούν «κρατικούς πόρους» και, κατά συνέπεια, δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση. Ως εκ τούτου, δεν απαιτείται έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων για τη διάθεση ίδιων πόρων του Ομίλου ΕΤΕπ που καλύπτονται από εγγύηση του ΕΤΣΕ. Τα επενδυτικά έργα ή οι πλατφόρμες που λαμβάνουν στήριξη από το ΕΤΣΕ μπορούν να συνδυάζονται με χρηματοδοτική στήριξη (συγχρηματοδότηση) από τα ΕΔΕΤ ή με εθνικούς δημόσιους πόρους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η εν λόγω πρόσθετη χρηματοδότηση από το ΕΤΣΕ υπόκειται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, όπως επεξηγείται στην ενότητα 3.1.1.

Μετά την έναρξη ισχύος του λεγόμενου κανονισμού Omnibus¹⁶, στις 2 Αυγούστου 2018, το άρθρο 39α του ΚΚΔ παρέχει στις διαχειριστικές αρχές τη δυνατότητα να συνεισφέρουν πόρους από τα ΕΔΕΤ σε χρηματοοικονομικά μέσα που συνδυάζουν την εν λόγω συνεισφορά με χρηματοδοτικά προϊόντα της ΕΤΕπ στο πλαίσιο του ΕΤΣΕ ως νέα επιλογής εφαρμογής βάσει του άρθρου 38 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΚΚΔ. Στο άρθρο 39α παράγραφος 6 του ΚΚΔ υπενθυμίζεται ότι η συμμόρφωση προς το εφαρμοστέο δίκαιο, συμπεριλαμβανομένης της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις,

¹⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 – το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1).

¹⁶ Βλ. υποσημείωση 8.

πρέπει να διασφαλίζεται για κάθε συνεισφορά από πρόγραμμα των ΕΔΕΤ, όπως επεξηγείται στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης και στο έγγραφο καθοδήγησης σχετικά με τον συνδυασμό πόρων ΕΔΕΤ/ΕΤΣΕ που περιλαμβάνει οδηγίες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις¹⁷.

Παράδειγμα:

Η ΕΤΕπ συστήνει ταμείο με ίδιους πόρους και τη στήριξη εγγύησης του ΕΤΣΕ.

Η σύσταση και η υλοποίηση του ταμείου δεν αφορούν «κρατικούς πόρους» και συνεπώς δεν υπόκεινται στον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων.

Ωστόσο, εάν το ταμείο λάβει περαιτέρω πόρους από τα ΕΔΕΤ ή από εθνικούς δημόσιους πόρους, η στήριξη για αυτό το μέρος πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να αποτελεί «κρατικό πόρο». Θα πρέπει να συμμορφώνεται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων εφόσον πληρούνται και οι άλλες προϋποθέσεις της έννοιας της ενίσχυσης.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι πόροι του Ομίλου ΕΤΕπ που καλύπτονται από εγγύηση του ΕΤΣΕ δεν επενδύονται με πλήρη ίδιο κίνδυνο της ΕΤΕπ. Συνεπώς, σε αυτή την περίπτωση, μια επένδυση του Ομίλου ΕΤΕπ δεν μπορεί να θεωρηθεί ιδιωτική επένδυση υπό την έννοια της «ίδιας συνεισφοράς» από τον Όμιλο ΕΤΕπ που δεν διαθέτει καμία δημόσια στήριξη ή συνεισφορά ιδιώτη επενδυτή, όπως προϋποθέτουν οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

3.1.6. Επισκόπηση της απαιτούμενης αξιολόγησης του κριτηρίου «κρατικοί πόροι» όσον αφορά την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, ανά τύπο πόρων

Τύποι πόρων				
Πόροι ΕΔΕΤ (υπό επιμερισμένη διαχείριση)	Εθνικοί δημόσιοι πόροι	Ενωσιακά κονδύλια υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση (π.χ. πόροι του προγράμματος «Ορίζων 2020», του προγράμματος COSME ¹⁸ ή των ΕΔΕΤ υπό καθεστώς άμεσης/έμμεσης διαχείρισης ή άνευ όρων μεταβιβασθέντες	Ίδιοι πόροι του Ομίλου ΕΤΕπ (χωρίς καμία κάλυψη κινδύνου ή άλλη στήριξη από την Ένωση ή εθνικούς δημόσιους πόρους)	Ίδιοι πόροι του Ομίλου ΕΤΕπ που καλύπτονται από εγγύηση του ΕΤΣΕ

¹⁷ <https://www.fi-compass.eu/publication/ec-regulatory-guidance/new-guidelines-combining-european-structural-and-investment-funds>

¹⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1287/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (COSME) (2014 – 2020) και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1639/2006/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 33).

		πόροι ΕΔΕΤ, βλ. σημείο 3.1.3)		
Κρατικοί πόροι: ναι	Κρατικοί πόροι: ναι	Κρατικοί πόροι: όχι	Κρατικοί πόροι: όχι	Κρατικοί πόροι: όχι
Ανάγκη συμμόρφωσης με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ¹⁹	Ανάγκη συμμόρφωσης με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων	Η συμβατότητα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων διασφαλίζεται από την Επιτροπή στο επίπεδο του μέσου	Δεν ισχύουν απαιτήσεις σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις	Δεν ισχύουν απαιτήσεις σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις (βλ. σχετικά και το σημείο 3.1.5)
Σε περίπτωση συνδυασμού διαφορετικών τύπων πόρων η εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων πρέπει να επαληθεύεται χωριστά για κάθε μέρος				

3.2. Συμμετοχή «επιχειρήσεων» σε χρηματοδοτικά μέσα²⁰

Η έννοια της ενίσχυσης κατά το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προϋποθέτει ότι η στήριξη χορηγείται σε μια «επιχείρηση». Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι «επιχειρήσεις» ορίζονται ως φορείς που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους²¹. Ως «οικονομική δραστηριότητα» νοείται κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά²².

Ο ορισμός της «επιχείρησης» συνεπάγεται ότι:

- το καθεστώς του φορέα δεν είναι αποφασιστικής σημασίας (για παράδειγμα, ένας φορέας που είναι μέρος της δημόσιας διοίκησης μπορεί να αποτελεί επιχείρηση),
- δεν έχει σημασία αν ο φορέας είναι κερδοσκοπικός (ένας μη κερδοσκοπικός φορέας μπορεί επίσης να προσφέρει αγαθά και υπηρεσίες σε μια αγορά),
- ο χαρακτηρισμός ενός φορέα ως επιχείρησης αφορά πάντα συγκεκριμένη δραστηριότητα (ένας φορέας μπορεί να ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες), και, ως εκ τούτου, υπόκειται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά τις οικονομικές του δραστηριότητες.

Η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης θα πρέπει να επαληθευτεί για όλους τους παράγοντες που συμμετέχουν σε χρηματοδοτικά μέσα. Θα πρέπει συνεπώς να διαπιστωθεί για όλους τους παράγοντες κατά πόσο πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν «επιχείρηση», εκτός εάν η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης μπορεί να αποκλειστεί με βάση τις άλλες προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ.

¹⁹ Συγκεκριμένοι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων που ισχύουν για το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ.

²⁰ Για περαιτέρω καθοδήγηση όσον αφορά την έννοια της επιχείρησης, βλ. ενότητα 2 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης.

²¹ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-180/98 έως C-184/98, Συλλογή 2000, σ. I-6451, σκέψη 74.

²² Υπόθεση 118/85, Συλλογή 1987, σ. 2599, σκέψη 7.

Οι διαχειριστές κεφαλαίων και οι επενδυτές που συμμετέχουν σε ένα χρηματοδοτικό μέσο συνήθως πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να αποτελούν «επιχείρηση» επειδή ασκούν οικονομική δραστηριότητα²³. Για τους τελικούς αποδέκτες η κατάσταση ενδέχεται να είναι διαφορετική, ιδίως εάν οι αποδέκτες είναι ιδιώτες που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα ή συμμετέχουν σε δραστηριότητες που δεν θεωρούνται οικονομικού χαρακτήρα.

3.3. Πλεονέκτημα²⁴

Μια άλλη σωρευτική προϋπόθεση για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης είναι το μέτρο να συνεπάγεται κάποιο πλεονέκτημα. Πλεονέκτημα, κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, είναι κάθε οικονομικό όφελος το οποίο δεν θα είχε αποκομίσει μια επιχείρηση υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, δηλαδή χωρίς κρατική παρέμβαση²⁵. Συνεπώς, δεν υφίσταται πλεονέκτημα (και άρα κρατική ενίσχυση) εάν οι οικονομικές συναλλαγές που διεξάγονται από δημόσιες αρχές είναι σύμφωνες με τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς. Στην περίπτωση αυτή, η δημόσια αρχή θεωρείται ότι συμπεριφέρεται ως συγκρίσιμος «ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία της αγοράς».

Τα ακόλουθα στοιχεία έχουν ιδιαίτερη σημασία κατά την εφαρμογή του κριτηρίου του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία της αγοράς (ΙΕΟΑ) στα χρηματοδοτικά μέσα:

- α) **Για τους (συν)επενδυτές** δεν υφίσταται πλεονέκτημα (και άρα κρατική ενίσχυση) εάν η επένδυση πραγματοποιείται επί ίσοις όροις (*pari passu*) από επενδυτές του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα ή εάν η δημόσια επένδυση είναι σύμφωνη με τους όρους της αγοράς, όπως αποδεικνύεται βάσει συγκριτικής αξιολόγησης ή άλλων μεθόδων αξιολόγησης.

Μια επένδυση θεωρείται ότι είναι *pari passu*²⁶ όταν:

- πραγματοποιείται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις από τους επενδυτές του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (οι επενδυτές του δημόσιου και του ιδιωτικού φορέα μοιράζονται τους ίδιους κινδύνους και οφέλη, με το ίδιο επίπεδο εξασφάλισης, ενώ ανήκουν στην ίδια κατηγορία κινδύνου στην περίπτωση καθεστώτος πολυεπίπεδης χρηματοδότησης), και
- όταν αμφοτέρως οι κατηγορίες οικονομικών φορέων παρεμβαίνουν ταυτοχρόνως (η επένδυση του επενδυτή του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα πραγματοποιείται μέσω της ίδιας επενδυτικής συναλλαγής), και
- όταν ο ιδιώτης επενδυτής έχει πραγματική οικονομική σημασία (από τις ΚΓΧΕΚ²⁷ ορίζεται τουλάχιστον στο 30 %).

²³ Στον βαθμό που ο διαχειριστής ενός κεφαλαίου αποτελεί απλώς διαχειριστή και όχι συνεπενδυτή, ο εν λόγω διαχειριστής κεφαλαίου μπορεί να θεωρηθεί απλώς «όργανο» και επομένως δεν πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί «επιχείρηση» κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Βλ. υπόθεση SA.37824:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/254119/254119_1608806_109_2.pdf

βλ. επίσης την απόφαση στην υπόθεση SA.36904, σημείο 71 στοιχείο β):

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256075/256075_1711610_153_2.pdf

²⁴ Για περαιτέρω καθοδήγηση όσον αφορά την έννοια του πλεονεκτήματος, βλ. ενότητα 4 της ανακοίνωσης σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης.

²⁵ Υπόθεση C-39/94, Συλλογή 1996, σ. I-3547, σκέψη 60.

²⁶ Για περαιτέρω καθοδήγηση όσον αφορά τις συναλλαγές *pari passu*, βλ. ενότητα 4.2.3.1 περίπτωση i) της ανακοίνωσης σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης.

²⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την πρόωθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου (ΕΕ C 19 της 22.1.2014, σ. 4).

Βάσει του σημείου 35 των ΚΓΧΕΚ, στον βαθμό που οι συνθήκες της επένδυσης (τόσο σε επίπεδο επενδυτών όσο και σε επίπεδο ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού) συμμορφώνονται με το κριτήριο του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία της αγοράς, δεν απαιτείται περαιτέρω έλεγχος της πιθανής ενίσχυσης στο επίπεδο του τελικού αποδέκτη.

Σε περίπτωση που το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής επιτρέπει στους ιδιώτες συνεπενδυτές να πραγματοποιήσουν οικονομικές επενδύσεις σε μια εταιρεία ή μια ομάδα εταιρειών με διαφορετικούς όρους (ευνοϊκότερους) σε σχέση με τους δημόσιους επενδυτές που επενδύουν στις ίδιες επιχειρήσεις, οι συγκεκριμένοι ιδιώτες επενδυτές εξασφαλίζουν, μέσω αυτής της διαφοροποιημένης μεταχείρισης, πλεονέκτημα. Το πλεονέκτημα αυτό μπορεί να λάβει, μεταξύ άλλων, τη μορφή προτιμησιακής απόδοσης (κίνητρα θετικής έκβασης της επένδυσης) ή μειωμένης έκθεσης στις ζημιές σε περίπτωση ανεπαρκούς απόδοσης της υποκείμενης συναλλαγής σε σχέση με τους δημόσιους επενδυτές (προστασία σε περίπτωση αρνητικής έκβασης). Η συμβατότητα των ενισχύσεων αυτού του είδους με τους επενδυτές πρέπει να διασφαλίζεται, είτε βάσει της εκπλήρωσης των προϋποθέσεων των άρθρων 16, 21, 39 του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ) είτε βάσει προηγούμενης κοινοποίησης και έγκρισης από την Επιτροπή. Επισημαίνεται ότι στα χρηματοδοτικά μέσα που χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ, η διαφοροποιημένη μεταχείριση των συνεπενδύσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΣΕ επιτρέπεται σύμφωνα με το άρθρο 43α του ΚΚΔ. Παρ' όλα αυτά, η διαφοροποιημένη μεταχείριση των επενδυτών που ενεργούν βάσει της αρχής της οικονομίας της αγοράς εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των κανόνων της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων.

Σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. στην περίπτωση των εγγυήσεων ή την περίπτωση που δεν συμμετέχει απολύτως κανένας ιδιώτης επενδυτής) οι συνθήκες της αγοράς δεν μπορούν να καθοριστούν άμεσα μέσω του κριτηρίου της συμμετοχής επί ίσοις όροις. Κάτι τέτοιο ωστόσο δεν σημαίνει απαραίτητα ότι η δημόσια συναλλαγή δεν συνάδει με τις συνθήκες της αγοράς. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η συμμόρφωση με τους όρους της αγοράς μπορεί να αξιολογηθεί βάσει συγκριτικής αξιολόγησης ή άλλων μεθόδων αξιολόγησης [π.χ. με τον υπολογισμό της καθαρής παρούσας αξίας (ΚΠΑ) μιας επένδυσης στο επίπεδο που θα ήταν αποδεκτό για έναν ιδιωτικό φορέα σε μια οικονομία της αγοράς]. Εάν μια συναλλαγή διαπιστωθεί ότι συνάδει με τους όρους της αγοράς, δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση²⁸.

- β) **Οι φορείς εφαρμογής χρηματοδοτικών μέσων (δηλαδή ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, ταμεία χαρτοφυλακίου/διαχειριστές κεφαλαίων)** μπορούν επίσης να αποτελέσουν αποδέκτες κρατικών ενισχύσεων εάν η αμοιβή για τις υπηρεσίες ή η αμοιβή για την υλοποίηση του χρηματοδοτικού μέσου υπερβαίνει τις τιμές της αγοράς.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι να διαπιστωθεί κατά πόσο οι αμοιβές για τους φορείς εφαρμογής χρηματοδοτικών μέσων/διαχειριστές κεφαλαίων συνάδουν με τις τιμές της αγοράς. Για παράδειγμα, εάν ένας διαχειριστής κεφαλαίων επιλέγεται μέσω ανταγωνιστικής, διαφανούς, ισότιμης και άνευ όρων διαδικασίας επιλογής, η αμοιβή του μπορεί να θεωρηθεί ότι συνάδει με τις τιμές της αγοράς. Αυτό αποτελεί

²⁸

Για περαιτέρω καθοδήγηση όσον αφορά την εφαρμογή του κριτηρίου της οικονομίας της αγοράς, βλ. ενότητα 4.2.3.2.

απαίτηση για όλα τα χρηματοδοτικά μέσα που υπόκεινται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων²⁹.

Ο κανονισμός Omnibus αποφασήνισε πότε τα κράτη μέλη που παρέχουν στήριξη σε χρηματοδοτικά μέσα μπορούν να αναθέτουν απευθείας σε δημόσιου χαρακτήρα τράπεζα ή δημόσιου χαρακτήρα ίδρυμα δημόσιες συμβάσεις για την εκτέλεση των χρηματοδοτικών μέσων.

Το άρθρο 38 παράγραφος 4 στοιχείο β) σημείο iii) του ΚΚΔ είναι διατυπωμένο κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αποκλείεται η δυνατότητα ενός κράτους μέλους να παρέχει σε μια τράπεζα ή ένα ίδρυμα αυτού του είδους αδικαιολόγητο πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών ή να επιτρέπει τη στρέβλωση της αγοράς.

Εάν δεν προβλέπεται ανταγωνιστική, διαφανής, ισότιμη και άνευ όρων διαδικασία επιλογής, η συμβατότητα των αμοιβών/αποζημιώσεων με τους όρους της αγοράς μπορεί να αποδειχθεί με άλλες μεθόδους.

Στις περιπτώσεις αμοιβών/αποζημιώσεων που συμμορφώνονται με τους κανόνες του ΚΚΔ, τα έτοιμα προς χρήση μέσα, τα οποία περιγράφονται στην ενότητα 5, εξασφαλίζουν ότι οι αμοιβές δεν εγείρουν ανησυχίες σχετικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης³⁰.

Στις περιπτώσεις αμοιβών/αποζημιώσεων που δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες του ΚΚΔ, δηλαδή δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των έτοιμων προς χρήση μέσων, η συμβατότητα με τους όρους της αγοράς θα πρέπει να αξιολογείται με βάση την εκάστοτε περίπτωση.

γ) Στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών:

Στις περιπτώσεις στις οποίες ένα δάνειο ή μια εγγύηση πληροί τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ανακοίνωση για τα επιτόκια αναφοράς³¹ ή στην ενότητα 3 της ανακοίνωσης για τις εγγυήσεις³², θεωρείται ότι συνάδει με τους όρους της αγοράς και, συνεπώς, δεν αποτελεί κρατική ενίσχυση για τους τελικούς αποδέκτες. Επιπλέον, συμβατότητα με την αγορά μπορεί να αποδειχθεί και για άλλες μορφές στήριξης³³.

Ωστόσο, ο γενικός σκοπός ενός χρηματοδοτικού μέσου που χρηματοδοτείται από την πολιτική συνοχής είναι η αντιμετώπιση των αδυναμιών της αγοράς. Επομένως, λόγω της φύσης ενός τέτοιου μέσου, μπορεί να παρέχεται πλεονέκτημα στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών, οι οποίοι δεν θα μπορούσαν να το αποκτήσουν στην αγορά.

²⁹ Για περαιτέρω καθοδήγηση, βλ. ενότητα 4.2.3.1 περίπτωση ii) της ανακοίνωσης σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης.

³⁰ Η δήλωση αυτή ισχύει για την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020.

³¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (ΕΕ C 14 της 19.1.2008, σ. 6).

³² Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ C 155 της 20.6.2008, σ. 10), όπως τροποποιήθηκε με το διορθωτικό στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ C 244 της 25.9.2008, σ. 32).

³³ Για παραδείγματα, βλ. σημεία 2.2 και 2.3 του παραρτήματος.

3.4. Στρέβλωση του ανταγωνισμού και επιπτώσεις στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών / ενισχύσεις ήσσονος σημασίας

Ένα μέτρο δύναται να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση μόνο εφόσον στρεβλώνει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, η στήριξη που συμμορφώνεται με τις διατάξεις του ισχύοντος κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας θεωρείται ότι δεν πληροί όλα τα κριτήρια που καθορίζονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Συνεπώς, η ενίσχυση αυτού του είδους δεν υπόκειται στη διαδικασία κοινοποίησης κρατικής ενίσχυσης. Για την περίοδο χρηματοδότησης 2014-2020, σχετικός είναι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής³⁴, ο οποίος θέτει το όριο για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για μια μεμονωμένη επιχείρηση στα 200 000 EUR για περίοδο τριών ετών. Εκτός από το όριο, θα πρέπει να πληρούνται επίσης όλες οι άλλες απαιτήσεις του ισχύοντος κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

Παρότι στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ οι **πρωτογενείς γεωργικές δραστηριότητες** εξαιρούνται από τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, οι δραστηριότητες εκτός παραρτήματος που λαμβάνουν στήριξη από χρηματοδοτικά μέσα του ΕΓΤΑΑ πρέπει να συμμορφώνονται με τους γενικούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Ομοίως, στην περίπτωση των γεωργικών δραστηριοτήτων που λαμβάνουν στήριξη από χρηματοδοτικά μέσα που δεν χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ, ισχύουν οι κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, δηλαδή όριο ήσσονος σημασίας για τις γεωργικές δραστηριότητες (ενίσχυση ύψους 25 000 EUR ανά κράτος μέλος προς μεμονωμένη επιχείρηση για περίοδο 3 οικονομικών ετών), καθώς και άλλοι κανόνες που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής³⁵.

Για τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας που καλύπτονται από το παράρτημα Ι της ΣΛΕΕ, οι πληρωμές που πραγματοποιούνται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης του ΕΤΘΑ σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΤΘΑ δεν θεωρούνται καταρχήν κρατική ενίσχυση (πβ. άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού ΕΤΘΑ). Για έργα ή προγράμματα που δεν σχετίζονται με την αλιεία (δηλαδή ζητήματα που αφορούν την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική), ισχύει το καθεστώς για τις κρατικές ενισχύσεις. Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής [που αντικαθιστά τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 875/2007 της Επιτροπής]³⁶ ισχύει για τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, με την εξαίρεση των περιπτώσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 του εν λόγω κανονισμού, ενώ ορίζει το ανώτατο όριο στις 30 000 EUR ανά δικαιούχο για οποιαδήποτε χρονική περίοδο τριών ετών (κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας). Επιπλέον, κάθε κράτος μέλος πρέπει να τηρεί το μέγιστο σωρευτικό ποσό που ορίζεται στο παράρτημα του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον

³⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1).

³⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/316 της Επιτροπής, της 21ης Φεβρουαρίου 2019 (ΕΕ L 51I της 22.2.2019, σ. 1).

³⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45).

τομέα της αλιείας (το αποκαλούμενο «εθνικό ανώτατο όριο») κατά τη χορήγηση ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Εκτός από τους λοιπούς κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό της Επιτροπής για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας, οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που χορηγούνται σε όλες τις επιχειρήσεις στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας για περίοδο τριών ετών δεν πρέπει να υπερβαίνουν το 2,5 % του ετήσιου κύκλου εργασιών από την αλίευση, την υδατοκαλλιέργεια και τη μεταποίηση ανά κράτος μέλος.

Ο κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας μπορεί να εφαρμοστεί σε καθέναν από τους διαφορετικούς παράγοντες που συμμετέχουν σε χρηματοδοτικά μέσα. Ωστόσο, πρέπει να πληρούνται όλες οι απαιτήσεις του κανονισμού. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στα ακόλουθα σημεία:

Βάσει των κανόνων των ΕΔΕΤ, οι φορείς εφαρμογής των χρηματοδοτικών μέσω κανονικά δεν θα πρέπει να λαμβάνουν καμία κρατική ενίσχυση, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, για την εφαρμογή, καθώς κάτι τέτοιο δεν συνάδει με τους στόχους των ΕΔΕΤ για το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής, το οποίο πρέπει να διοχετεύει πόρους στους τελικούς αποδέκτες³⁷. Συνεπώς, ακόμη και αν είναι δυνατό να επιτευχθεί συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων για τους φορείς εφαρμογής χρηματοδοτικών μέσων, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η στήριξη προς τους εν λόγω φορείς από τα ΕΔΕΤ συνήθως δεν συνάδει με τους κανόνες των ΕΔΕΤ.

Όσον αφορά τους τελικούς αποδέκτες, απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή σε περίπτωση που ο τελικός αποδέκτης ανήκει σε όμιλο εταιριών. Το όριο για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ισχύει ανά «μεμονωμένη επιχείρηση». Οι ενισχύσεις θα πρέπει συνεπώς να χορηγούνται αποκλειστικά για το κοινό όριο των 200 000 EUR επί περίοδο τριών ετών για όλες τις εταιρείες του ομίλου που θεωρούνται μία μεμονωμένη επιχείρηση.

Επιπλέον, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από τα κράτη μέλη στο γεγονός ότι οι ενισχύσεις που αποτελούνται από ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια και εισφορές κεφαλαίου δεν μπορούν να επωφεληθούν από τον κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, εκτός εάν το κεφάλαιο ή το συνολικό ποσό της δημόσιας εισφοράς κεφαλαίου δεν υπερβαίνει το όριο για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ή εάν πληρούνται οι αποκαλούμενες προϋποθέσεις ορίου ασφαλείας του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας. Επιπροσθέτως, ισχύουν όλες οι άλλες προϋποθέσεις που απαιτούνται βάσει του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης διαφάνειας.

4. Εξαιρέσεις από την κοινοποίηση

Στην περίπτωση ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης, το άρθρο 108 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι, κατά κανόνα, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να προβαίνει σε κοινοποίηση σχετικά με την κρατική ενίσχυση. Ωστόσο, μετά τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία³⁸ (στο εξής:

³⁷ Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη του γεγονότος ότι ένας φορέας εφαρμογής μπορεί να λαμβάνει στήριξη από τα ΕΔΕΤ για άλλους λόγους, για παράδειγμα, ενίσχυση για κατάρτιση εργαζομένων.

³⁸ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1).

ΓΚΑΚ 2014), οι δυνατότητες αποφυγής της διαδικασίας κοινοποίησης κρατικών ενισχύσεων αυξήθηκαν σημαντικά.

Για τα χρηματοδοτικά μέσα της πολιτικής συνοχής, ιδιαίτερη σημασία έχουν οι ακόλουθες διατάξεις του ΓΚΑΚ 2014:

- άρθρο 16 του ΓΚΑΚ 2014 (περιφερειακές ενισχύσεις για την αστική ανάπτυξη)·
- άρθρο 21 του ΓΚΑΚ 2014 (ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου)·
- άρθρο 22 του ΓΚΑΚ 2014 (ενισχύσεις για νεοσύστατες επιχειρήσεις)·
- άρθρο 39 του ΓΚΑΚ 2014 (επενδυτικές ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια)·

Εκτός από τις πέντε διατάξεις του ΓΚΑΚ, οι δικαιούχοι ενισχύσεων στα διάφορα επίπεδα των χρηματοδοτικών μέσων μπορούν να επωφελούνται και από άλλες διατάξεις του ΓΚΑΚ 2014. Συγκεκριμένα, η διάταξη για τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στο άρθρο 14 του ΓΚΑΚ 2014 μπορεί να εφαρμόζεται σε χρηματοδοτικά μέσα στις ενισχυόμενες περιφέρειες.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής παρέχουν περαιτέρω καθοδήγηση όσον αφορά την ερμηνεία του ΓΚΑΚ 2014 σε έναν πρακτικό οδηγό/έγγραφο ερωταπαντήσεων³⁹.

Υπάρχουν επίσης κανονισμοί απαλλαγής κατά κατηγορία που αφορούν συγκεκριμένους τομείς, όπως ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ομοίως, όσον αφορά την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, υπάρχει επίσης κανονισμός για τον συγκεκριμένο τομέα, ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής, ο οποίος αποτελεί τον νέο κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία που εφαρμόζεται στον συγκεκριμένο τομέα, εκδόθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 2014 και άρχισε να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2015.

5. Έτοιμα προς χρήση μέσα

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει πάγιους όρους και προϋποθέσεις για συγκεκριμένα είδη χρηματοδοτικών μέσων. Οι πάγιοι όροι και προϋποθέσεις διασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και συνεπώς διευκολύνουν την παροχή ενωσιακής χρηματοδοτικής στήριξης στους τελικούς αποδέκτες. Η χρήση των έτοιμων προς χρήση μέσων από τα κράτη μέλη γίνεται σε εθελούσια βάση.

Μέχρι στιγμής έχουν εγκριθεί πέντε διαφορετικά έτοιμα προς χρήση μέσα από την Επιτροπή⁴⁰, και συγκεκριμένα τα εξής:

- **Δάνεια με επιμερισμό του κινδύνου** για την ενίσχυση ΜΜΕ

Το «έτοιμο προς χρήση δάνειο με επιμερισμό του κινδύνου» έχει σχεδιαστεί ως μέσο ανεξάρτητο από κρατικές ενισχύσεις, δηλαδή προβλέπει αμοιβή του ενδιάμεσου

³⁹

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html

⁴⁰

Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 964/2014 της Επιτροπής, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους πάγιους όρους και τις προϋποθέσεις για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής (ΕΕ L 271 της 12.9.2014, σ. 16).

χρηματοπιστωτικού οργανισμού σύμφωνα με τους όρους της αγοράς, και με πλήρη μεταβίβαση του οικονομικού πλεονεκτήματος από τον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό στους τελικούς αποδέκτες. Η χρηματοδότηση που χορηγείται στους τελικούς αποδέκτες καλύπτεται από τον ισχύοντα κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

- **Εγγύηση χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο**

Η εγγύηση χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο παρέχει κάλυψη κινδύνου για νέα, εξυπηρετούμενα δάνεια σε ΜΜΕ, και έχει σχεδιαστεί ως μέσο ανεξάρτητο από κρατικές ενισχύσεις, δηλαδή συμμορφώνεται προς τους όρους της αγοράς στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών που διαχειρίζονται το ταμείο εγγυήσεων και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που συγκροτούν τα χαρτοφυλάκια νέων δανείων. Η ενίσχυση που χορηγείται στους τελικούς αποδέκτες καλύπτεται από τον ισχύοντα κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

- **Δάνειο ανακαίνισης για την ενεργειακή απόδοση και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην κατασκευή κατοικιών**

Έχει σχεδιαστεί ως μέσο ανεξάρτητο από κρατικές ενισχύσεις, δηλαδή προβλέπει αμοιβή του ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού σύμφωνα με τους όρους της αγοράς, με πλήρη μεταβίβαση του οικονομικού πλεονεκτήματος από τον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό στους τελικούς αποδέκτες. Η χρηματοδότηση που χορηγείται στους τελικούς αποδέκτες καλύπτεται από τον ισχύοντα κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

- **Ταμείο αστικής ανάπτυξης**

Το ταμείο αστικής ανάπτυξης λαμβάνει τη μορφή ταμείου δανείων για έργα αστικής ανάπτυξης στις ενισχυόμενες περιοχές και έχει σχεδιαστεί ως μέσο που απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης των κρατικών ενισχύσεων βάσει του άρθρου 16 του ΓΚΑΚ 2014.

- **Συνεπενδυτική διευκόλυνση ιδίων κεφαλαίων**

Η συνεπενδυτική διευκόλυνση λαμβάνει τη μορφή επενδυτικού ταμείου για ΜΜΕ. Έχει σχεδιαστεί ως μέσο που απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης των κρατικών ενισχύσεων βάσει του άρθρου 21 του ΓΚΑΚ 2014.

Περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τα έτοιμα προς χρήση μέσα διατίθεται στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://www.fi-compass.eu/publication/event-material/presentation-financial-instruments-under-esif-standard-terms-and>

6. Περιπτώσεις όπου απαιτείται κοινοποίηση κρατικής ενίσχυσης

Εάν ένα μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής προβλέπει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για την απαλλαγή από τη διαδικασία κοινοποίησης, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει κοινοποίηση κρατικής ενίσχυσης. Καμία κρατική ενίσχυση δεν μπορεί να χορηγηθεί προτού η Επιτροπή εκδώσει σχετική απόφαση έγκρισης κρατικής ενίσχυσης.

Οι εθνικές αρχές που επιθυμούν συμβουλευτική υποστήριξη σχετικά με τις κοινοποιήσεις κρατικών ενισχύσεων μπορούν να απευθύνονται στο κύριο εθνικό σημείο επαφής τους για τις κρατικές ενισχύσεις. Επιπλέον, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Επιτροπής (ΓΔ Ανταγωνισμού) παρέχει καθοδήγηση στα κράτη μέλη για την κατάρτιση των κοινοποιήσεων κρατικών ενισχύσεων. Περαιτέρω πληροφορίες διατίθενται επίσης στον ιστότοπο της ΓΔ Ανταγωνισμού της Επιτροπής⁴¹.

---

⁴¹ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πρακτικές επεξηγήσεις και παραδείγματα σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στα χρηματοδοτικά μέσα που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

1. Εισαγωγή

Λαμβάνοντας υπόψη τις ερωτήσεις που έθεσαν διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη μετά τη δημοσίευση του αρχικού εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής⁴² για την παροχή καθοδήγησης⁴³ σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των χρηματοδοτικών μέσων που χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ, το παρόν παράρτημα **συμπληρώνει** το εν λόγω έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Το παράρτημα παρέχει **πρόσθετη** πρακτική καθοδήγηση, ιδίως όσον αφορά τις πολυάριθμες καταστάσεις που **δεν εγείρουν** ανησυχίες σχετικά με την ύπαρξη κρατικών ενισχύσεων και σχετικά με το γεγονός ότι ενδέχεται να υπάρχουν κρατικές ενισχύσεις σε διάφορα επίπεδα. Η συμμόρφωση με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων μόνο στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών, στο πλαίσιο των χρηματοδοτικών μέσων, δεν είναι επαρκής (βλ. διάγραμμα 1).

Διάγραμμα 1: Κρατικές ενισχύσεις μπορεί να εμπεριέχονται σε διάφορα επίπεδα

Πηγή: Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και κρατικές ενισχύσεις, έγγραφο της fi-compass

⁴² Βλ. έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2017) 156 final – Guidance on State aid in European Structural and Investment (ESI) Funds – Financial instruments in the 2014-2020 programming period [Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) – Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020], το οποίο είναι διαθέσιμο στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guidelines/2017/guidance-on-state-aid-in-european-structural-and-investment-esi-funds-financial-instruments-in-the-2014-2020-programming-period

⁴³ Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης δεν θίγει την ερμηνεία του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου ή τις αποφάσεις της Επιτροπής.

Στο πρώτο τμήμα του παραρτήματος επισημαίνονται οι συνήθεις περιπτώσεις στις οποίες το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής δεν εμπεριέχει κρατική ενίσχυση και δεν υπόκειται στον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, κυρίως όταν διασφαλίζεται συμμόρφωση με τους όρους της αγοράς σε κάθε επίπεδο του ΧΜ.

Για το ΧΜ που δεν είναι σύμφωνο με τους όρους της αγοράς, το έγγραφο παρέχει γενική καθοδήγηση σχετικά με τις περιπτώσεις στις οποίες εξακολουθεί να είναι δυνατή η εξαίρεση κρατικής ενίσχυσης, τόσο στο επίπεδο των φορέων εφαρμογής του ΧΜ⁴⁴ (πλήρης μεταβίβαση της ενίσχυσης στους τελικούς αποδέκτες) όσο και στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών (μη οικονομικές δραστηριότητες, καμία επίπτωση στο εμπόριο και τον ανταγωνισμό και ενισχύσεις ήσσονος σημασίας). Για τα ΧΜ που εμπεριέχουν κρατικές ενισχύσεις, το έγγραφο παρέχει περαιτέρω καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης της συμβατότητας της ενίσχυσης με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις και, κατά συνέπεια, με την εσωτερική αγορά.

Στο δεύτερο τμήμα του παρόντος παραρτήματος παρέχονται τρία συγκεκριμένα παραδείγματα διαφορετικών τύπων ΧΜ με σκοπό να αποδειχθεί η εφαρμογή του σκεπτικού αξιολόγησης των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων σε συγκεκριμένα ΧΜ.

2. Συνήθεις περιπτώσεις στις οποίες το ΧΜ δεν εμπεριέχει κρατική ενίσχυση

Οι θεμελιώδεις αρχές που συνιστούν την έννοια της κρατικής ενίσχυσης επεξηγούνται λεπτομερώς στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης⁴⁵. Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής παρέχει περαιτέρω ειδικές διευκρινίσεις ως προς τον χαρακτηρισμό των συναλλαγών ως κρατικής ενίσχυσης στο πλαίσιο του ΧΜ. Σε περίπτωση αμφιβολίας, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επικοινωνούν με την Επιτροπή για τη διεξαγωγή συζήτησης πριν από την κοινοποίηση⁴⁶, με σκοπό την κοινοποίηση του ΧΜ για λόγους ασφάλειας δικαίου.

Όπως αναφέρεται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, κάθε είδος συναλλαγής που εμπλέκεται σε ΧΜ πρέπει να αξιολογείται στο επίπεδο των φορέων εφαρμογής του ΧΜ (του διαχειριστή ταμείου χαρτοφυλακίου και/ή του ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού), στο επίπεδο των συνεπενδυτών και στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών, προκειμένου να επαληθευτεί αν πληροί τα σωρευτικά κριτήρια για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης. Στην πράξη, εάν δεν πληρούνται ένα από τα σωρευτικά κριτήρια⁴⁷, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση. Στο πλαίσιο του ΧΜ, σε πολλές περιπτώσεις το πλέον σχετικό κριτήριο αφορά το ζήτημα της χορήγησης οικονομικού

⁴⁴ Στο παρόν παράρτημα, ο όρος «ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί» μπορεί να χρησιμοποιείται όταν αναφέρεται στους φορείς εφαρμογής του ΧΜ.

⁴⁵ Βλ. ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 262 της 19.7.2016, σ. 1).

⁴⁶ Όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον κώδικα βέλτιστων πρακτικών για τη διεξαγωγή διαδικασιών που αφορούν τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, η οποία είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=SL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=SL)
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.253.01.0014.01.ELL&toc=OJ:C:2018:253:TOC

⁴⁷ Οι κρατικές ενισχύσεις αποτελούν μια αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται άμεσα στη Συνθήκη. Εν ολίγοις, κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ υπάρχει μόνο εάν πληρούνται τα ακόλουθα αντιμεταθετικά κριτήρια: η συνεισφορά κρατικών πόρων και η δυνατότητα καταλογισμού του μέτρου στο κράτος, ο χαρακτηρισμός του δικαιούχου ως επιχείρησης (δηλαδή η άσκηση οικονομικής δραστηριότητας), η χορήγηση επιλεκτικού πλεονεκτήματος και οι επιπτώσεις του στον ανταγωνισμό και τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

πλεονεκτήματος, το οποίο αποκλείεται όταν η υπό εξέταση συναλλαγή πραγματοποιείται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς.

2.1. Φορέας εφαρμογής χρηματοδοτικών μέσων (ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός/διαχειριστής κεφαλαίων) που δεν αποτελεί συνεπενδυτή στο ΧΜ

Ενδέχεται ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός να μη συνεπενδύει ή να θέτει σε κίνδυνο ίδιους πόρους του ισολογισμού.-Δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση προς τον φορέα εφαρμογής ΧΜ (μέσω αμοιβής για υπηρεσίες διαχείρισης) στις ακόλουθες περιπτώσεις:

Όταν η υλοποίηση του ΧΜ ανατίθεται σε εθνικό αναπτυξιακό ίδρυμα⁴⁸, όπως οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες οι οποίες ενεργούν αποκλειστικά στο πλαίσιο δημόσιας εντολής,⁴⁹ ή στην ΕΤΕπ και στο ΕΤαΕ ή σε διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα (ΔΧΙ), όπως η ΕΤΑΑ, χωρίς η συγκεκριμένη οντότητα να αποτελεί συνεπενδυτή ή χρηματοδότη, τότε ο εν λόγω ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός δεν θεωρείται άμεσος δικαιούχος της ενίσχυσης. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από το αν ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός αμείβεται ή όχι για τις υπηρεσίες διαχείρισης που παρέχει, ενώ πρέπει να αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση. Ωστόσο, εάν τα εν λόγω εθνικά αναπτυξιακά ιδρύματα ενεργούν επίσης εκτός του πλαισίου δημόσιας εντολής και ασκούν εμπορικές δραστηριότητες στην αγορά, για να αποκλειστεί η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, πρέπει να διασφαλίζονται ότι η αμοιβή για τις υπηρεσίες διαχείρισης που παρέχουν δεν επεκτείνεται στις εμπορικές τους δραστηριότητες (βλ. σημείο κατωτέρω).

Όταν η εφαρμογή του ΧΜ ανατίθεται σε ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό που αναφέρεται στο άρθρο 38 παράγραφος 4 στοιχείο γ) του ΚΚΔ, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση εάν ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός λαμβάνει αμοιβή που είναι συμβατή με τους όρους της αγοράς. Η συμβατότητα της αμοιβής με τους όρους της αγοράς μπορεί να διαπιστωθεί με τρεις άμεσους τρόπους:

- ο ενδιάμεσος φορέας έχει επιλεγεί μέσω ανταγωνιστικής, διαφανούς, ισότιμης και άνευ όρων διαδικασίας (π.χ. μέσω διαδικασίας επιλογής σύμφωνα με τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις⁵⁰). Στην περίπτωση αυτή, η αμοιβή του τεκμαίρεται ότι συνάδει με τις τιμές της αγοράς·

ή

- ο ενδιάμεσος φορέας λαμβάνει αμοιβή στο επίπεδο της αγοράς, η οποία καθορίζεται είτε βάσει συγκρίσιμων συναλλαγών που πραγματοποιούνται από συγκρίσιμους ιδιωτικούς φορείς σε συγκρίσιμες καταστάσεις είτε με τη χρήση άλλων μεθόδων (π.χ. κάλυψη του κόστους συν ένα εύλογο κέρδος⁵¹).

⁴⁸ Πρόκειται για νομικές οντότητες που ασκούν χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες σε επαγγελματική βάση, στις οποίες έχει δοθεί εντολή από κράτος μέλος ή από οντότητα κράτους μέλους σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο να ασκούν δραστηριότητες ανάπτυξης ή προώθησης.

⁴⁹ Η δημόσια εντολή της αναπτυξιακής τράπεζας καθορίζει τον τομέα στον οποίο μπορεί να δραστηριοποιείται. Ο ορισμός της δημόσιας εντολής βασίζεται στον εντοπισμό αδυναμιών της αγοράς.

⁵⁰ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65)· οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243).

⁵¹ Το εύλογο κέρδος προσδιορίζεται σε σχέση με το σύνηθες κέρδος για τον οικείο τομέα.

ή

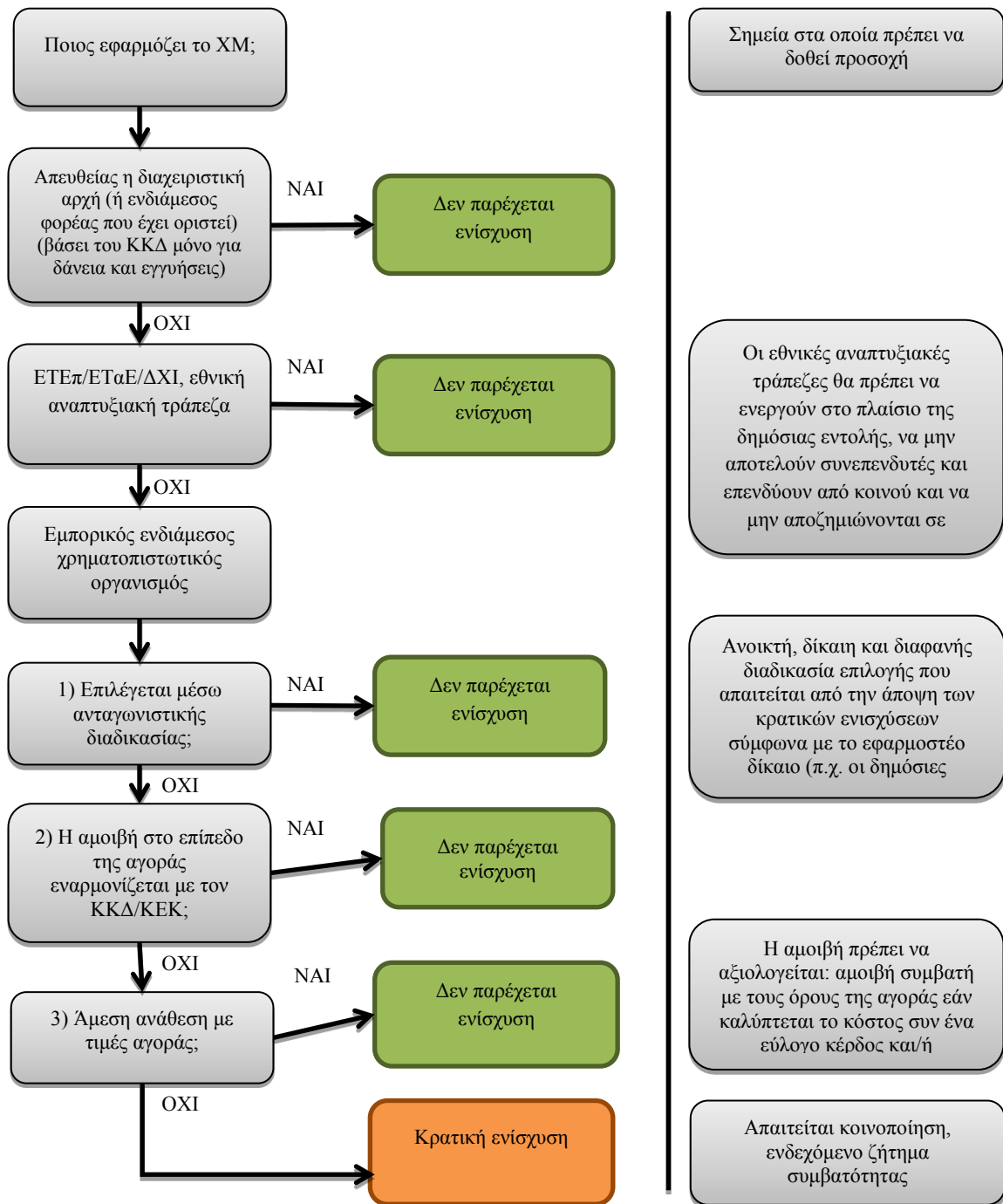
- ο ενδιάμεσος φορέας λαμβάνει αμοιβή που εναρμονίζεται με τον ΚΚΔ και τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό της Επιτροπής (ΚΕΚ) (ΕΕ) αριθ. 480/2014⁵² που αντικατοπτρίζει τις αμοιβές της αγοράς σε συγκρίσιμες καταστάσεις.

---

⁵²

Η αμοιβή για τον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό εναρμονίζεται με το άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 480/2014 και δεν χορηγούνται άλλα πλεονεκτήματα από το κράτος. Βλ. κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 480/2014 της Επιτροπής, της 3ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, ο οποίος είναι διαθέσιμος στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32014R0480>.

Διάγραμμα 2: Δενδροδιάγραμμα αποφάσεων για την αξιολόγηση κρατικής ενίσχυσης (μέσω αμοιβής για υπηρεσίες διαχείρισης) προς φορέα (ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό) εφαρμογής του ΧΜ (Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής)

2.2.2 Φορείς εφαρμογής ΧΜ που επενδύουν στους ίδιους πόρους του ισολογισμού του ΧΜ⁵³ σύμφωνα με τους όρους της αγοράς

Στο πλαίσιο των ΧΜ που χρηματοδοτούνται από τα ΕΔΕΤ, οι διαχειριστικές αρχές μπορούν να συνεπενδύουν και/ή να επιμερίζονται τον κίνδυνο με φορείς εφαρμογής ΧΜ (ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς/διαχειριστές κεφαλαίων) προκειμένου να παρέχουν κίνητρα και να ενθαρρύνουν την παροχή πρόσθετης χρηματοδότησης στους τελικούς αποδέκτες. Στην περίπτωση αυτή, οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί θέτουν σε κίνδυνο τους ίδιους πόρους του ισολογισμού τους.

Ως γενική αρχή, εάν η συνεπένδυση ή ο επιμερισμός του κινδύνου (π.χ. στο πλαίσιο ενός ταμείου εγγυήσεων) με τον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό στο πλαίσιο του ΧΜ συνάδει με τους όρους της αγοράς, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση και η εν λόγω χρηματοδότηση που χορηγείται στους τελικούς αποδέκτες είναι επίσης σύμφωνη με την αγορά. Ομοίως, δεν υπάρχει πλεονέκτημα κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και, συνεπώς, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση, εάν ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός λαμβάνει συνολικά χαμηλότερη απόδοση από εκείνη που θα λάμβανε εάν είχε επενδύσει τους ίδιους πόρους του σε παρόμοιο μέσο κινδύνου εκτός του ΧΜ.

Ανάλογα με τον τύπο του ΧΜ, εφαρμόζονται διαφορετικές παράμετροι κατά την αξιολόγηση σχετικά με το κατά πόσο το ΧΜ συνάδει με τους όρους της αγοράς.

Όπως αναλύεται επίσης στην ανακοίνωση σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης και επεξηγείται περαιτέρω στο παρόν έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, η συμβατότητα με τους όρους της αγοράς μπορεί να διαπιστωθεί άμεσα (βάσει του κριτηρίου *pari passu* ή με τη χρήση ανταγωνιστικής, διαφανούς, ισότιμης και άνευ όρων διαδικασίας) ή να αξιολογηθεί βάσει συγκριτικής αξιολόγησης ή άλλων μεθόδων (βλ. περαιτέρω ενότητες 2.2.1. και 2.2.2.).

Ωστόσο, δεδομένου ότι σκοπός των χρηματοδοτικών μέσων είναι η μόχλευση πρόσθετης χρηματοδότησης για τη στήριξη των στοχευόμενων επενδύσεων, τα ΧΜ που συνάδουν με τους όρους της αγοράς ενδέχεται να μην είναι κατάλληλα για την αντιμετώπιση αδυναμιών της αγοράς και την επίτευξη ορισμένων στόχων πολιτικής.

Σε περίπτωση που το ΧΜ εμπεριείχε πλεονέκτημα, εάν το πλεονέκτημα μεταβιβαζόταν πλήρως στους τελικούς αποδέκτες, οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί δεν θα ήταν αποδέκτες κρατικής ενίσχυσης (διότι δεν θα λάμβαναν οι ίδιοι κανένα πλεονέκτημα).

Δεδομένου ότι η πλήρης μεταβίβαση απαιτεί ποσοτικό προσδιορισμό της ενίσχυσης που εμπεριέχεται στο ΧΜ και στη συνέχεια μεταβιβάζεται στους τελικούς αποδέκτες μέσω ευνοϊκότερων εμπορικών όρων χρηματοδότησης (όπως η εφαρμογή χαμηλότερου επιτοκίου από το επιτόκιο της αγοράς), η μεταβίβαση αυτή είναι εξ ορισμού δυνατή μόνο για ΧΜ που εμπεριέχουν διαφανείς ενισχύσεις⁵⁴. Ο εν λόγω ποσοτικός προσδιορισμός είναι δυνατός για κάθε χρεωστικό μέσο, καθώς και για εγγυήσεις ή

⁵³ Οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να επενδύουν ίδιους πόρους του ισολογισμού (π.χ. τράπεζες) ή τρίτοι επενδυτές, οι οποίοι δεν συμμετέχουν στην εφαρμογή του ΧΜ, μπορούν να επενδύουν πόρους (π.χ. επενδύσεις σε μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια).

⁵⁴ Οι ενισχύσεις είναι διαφανείς όταν χορηγούνται με τη μορφή δανείων και εγγυήσεων για τα οποία/τις οποίες το στοιχείο ενίσχυσης που εμπεριέχεται στο μέσο μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια εκ των προτέρων, χωρίς να απαιτείται εκτίμηση κινδύνου.

επιστρεπτές προκαταβολές, για τις οποίες υπάρχει μεθοδολογία⁵⁵ που έχει προηγουμένως κοινοποιηθεί και εγκριθεί από την Επιτροπή.

2.2.1. Μέσα ιδίων κεφαλαίων/οιονεί ιδίων κεφαλαίων που συνάδουν με τους όρους της αγοράς

Ένα μέσο ιδίων κεφαλαίων/οιονεί ιδίων κεφαλαίων θεωρείται ότι συνάδει με τους όρους της αγοράς και δεν υπάρχει ενίσχυση στο επίπεδο των συνεπενδυτών ούτε στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών στα ακόλουθα δύο σενάρια:

- Όταν η επένδυση ιδίων κεφαλαίων/οιονεί ιδίων κεφαλαίων πραγματοποιείται επί ίσοις όροις μεταξύ του κράτους και των ιδιωτών επενδυτών, σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στις αιτιολογικές σκέψεις 86-87 της ανακοίνωσης σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης⁵⁶, η δημόσια επένδυση ιδίων/οιονεί ιδίων κεφαλαίων θεωρείται ότι είναι σύμφωνη με τους όρους της αγοράς. Όπως αναφέρεται επίσης στην ενότητα 3.3 στοιχείο α) του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης, για την υλοποίηση μιας επένδυσης *pari passu* πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες βασικές προϋποθέσεις:
  - Η παρέμβαση των δημόσιων φορέων και των ιδιωτών επενδυτών έχει το ίδιο χρονοδιάγραμμα.
  - Οι δημόσιοι φορείς και οι ιδιώτες επενδυτές έχουν τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις (δηλαδή ο κίνδυνος και η αμοιβή θα πρέπει να είναι τα ίδια).
  - Η αρχική θέση των δημόσιων φορέων και των ιδιωτών επενδυτών είναι η ίδια.
  - Η χρηματοδότηση των ιδιωτών επενδυτών είναι σημαντική από οικονομική άποψη. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου (ΚΓΧΕΚ), τουλάχιστον το 30 % της ιδιωτικής επένδυσης θεωρείται σημαντική από οικονομική άποψη⁵⁷.
  - Οι ιδιώτες επενδυτές είναι ιδιωτικοί οικονομικοί φορείς που ενεργούν υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς.
- Ελλείψει συνεπενδυτών από τον ιδιωτικό τομέα (δηλαδή ύπαρξη μόνο δημόσιων πόρων) ή εάν το μερίδιο της ιδιωτικής συνεπένδυσης δεν είναι σημαντικό (δηλαδή < 30 %), η συμβατότητα του μέσου ιδίων κεφαλαίων/οιονεί ιδίων κεφαλαίων με την αγορά μπορεί να διαπιστωθεί βάσει συγκριτικής αξιολόγησης ή άλλων μεθόδων αξιολόγησης, όπως διευκρινίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 98-105 της ανακοίνωσης σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης. Πρακτικά, ένα αξιόπιστο επιχειρηματικό σχέδιο θα πρέπει να καταδεικνύει ότι η αναμενόμενη απόδοση της δημόσιας επένδυσης είναι συγκρίσιμη ή χαμηλότερη από τις συνήθεις αναμενόμενες αποδόσεις της αγοράς.

⁵⁵ Παράδειγμα εγκεκριμένης μεθοδολογίας υπολογισμού αποτελεί η υπόθεση SA.37256 Γερμανία — Τροποποιήσεις των μεθόδων υπολογισμού του στοιχείου ενίσχυσης των εγγυήσεων (N 197/2007, όπως τροποποιήθηκε με την N 541/2007 και την N 762/2007).

⁵⁶ Βλ. ενότητα 4.2.3.1 περίπτωση i), σημεία 86-88, ανακοίνωση σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στις υποσημειώσεις 3 και 26.

⁵⁷ Σημείο 34 της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου (EE C 19 της 22.1.2014, σ. 4), η οποία είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/risk_finance_guidelines_en.pdf.

2.2.2. Χρεωστικά μέσα που συνάδουν με τους όρους της αγοράς

Στις περιπτώσεις δανειοδοτικών μέσων — όταν το κράτος παρέχει πόρους από τα ΕΔΕΤ και εθνικούς δημόσιους πόρους στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό με σκοπό τη συγχρηματοδότηση χαρτοφυλακίου δανείων προς τους στοχευόμενους αποδέκτες:

- το δάνειο μπορεί να θεωρηθεί ότι συνάδει με τους όρους της αγοράς και δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση για τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που συγχρηματοδοτούν
  - εάν τα ΕΔΕΤ και οι εθνικοί δημόσιοι πόροι είναι επί ίσοις όροις με τους ιδιώτες επενδυτές
  - ή
  - εάν τα ισχύοντα επιτόκια είναι σύμφωνα με τα αντιπροσωπευτικά επιτόκια της αγοράς που παρέχονται στην ανακοίνωση για τα επιτόκια αναφοράς (ΑΕΑ)⁵⁸.

Στις περιπτώσεις μέσων εγγυήσεων — όταν το κράτος παρέχει εγγύηση (ή αντεγγύηση) στον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό για τη μερική κάλυψη του κινδύνου του υποκείμενου χαρτοφυλακίου δανείων, μπορεί να θεωρηθεί ότι η εγγύηση συνάδει με τους όρους της αγοράς και δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση για τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, εάν η εγγύηση χορηγείται σύμφωνα με την ανακοίνωση για τις εγγυήσεις (GN)⁵⁹:

- Στην ανακοίνωση για τις εγγυήσεις περιγράφονται συνοπτικά οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να αποκλειστεί η ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης τόσο για μεμονωμένες εγγυήσεις όσο και για καθεστώτα εγγυήσεων. Αυτό ισχύει στην περίπτωση που ο ενδιάμεσος φορέας διατηρεί τουλάχιστον το 20 % του κινδύνου επί ίσοις όροις σε κάθε συναλλαγή και καταβάλλει για την εγγύηση τιμή προσανατολισμένη στην αγορά, η οποία αντικατοπτρίζει τα χαρακτηριστικά τόσο της εγγύησης όσο και του υποκείμενου δανείου.
- Στην περίπτωση των εγγυήσεων για τις ΜΜΕ, η ανακοίνωση για τις εγγυήσεις παρέχει προμήθειες ασφαλούς λιμένα με βάση την πιστοληπτική διαβάθμιση του δανειολήπτη, οι οποίες θεωρούνται ελάχιστες προσεγγιστικές τιμές της αγοράς.
- Στην περίπτωση των καθεστώτων εγγυήσεων, οι προβλεπόμενες προμήθειες πρέπει να καλύπτουν τόσο τους συνήθεις κινδύνους που συνδέονται με την παροχή της εγγύησης όσο και τις διοικητικές δαπάνες του καθεστώτος, καθώς και

⁵⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (ΕΕ C 14 της 19.1.2008, σ. 6), η οποία είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119(01)).

Επισημαίνεται ότι η ανακοίνωση για τα επιτόκια αναφοράς παρέχει μόνο προσεγγιστικές τιμές για τα επιτόκια της αγοράς σε περιπτώσεις στις οποίες δεν είναι εύκολο να προσδιοριστούν συγκρίσιμες συναλλαγές της αγοράς. Αυτό είναι πιθανότερο να ισχύει για συναλλαγές που αφορούν περιορισμένα ποσά και/ή συναλλαγές που αφορούν ΜΜΕ.

⁵⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ C 155 της 20.6.2008, σ. 10) και διορθωτικό στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ C 244 της 25.9.2008, σ. 32).

μια ετήσια απόδοση ενός επαρκούς κεφαλαίου⁶⁰, ακόμη και όταν το κεφάλαιο αυτό δεν έχει ακόμη συσταθεί ή έχει συσταθεί μόνο εν μέρει.

- Οι προμήθειες εγγυήσεων σε επίπεδο αγοράς συνάδουν με τις μεθοδολογίες που έχουν ήδη εγκριθεί από την Επιτροπή μετά την κοινοποίησή τους, υπό την προϋπόθεση ότι η εγκεκριμένη μεθοδολογία αναφέρεται ρητά στο είδος των εγγυήσεων και στο είδος των υποκείμενων συναλλαγών που διακυβεύονται.

2.2.3. Χρεωστικά μέσα που δεν συνάδουν με τους όρους της αγοράς, αλλά το οικονομικό πλεονέκτημα μεταβιβάζεται πλήρως στους τελικούς αποδέκτες

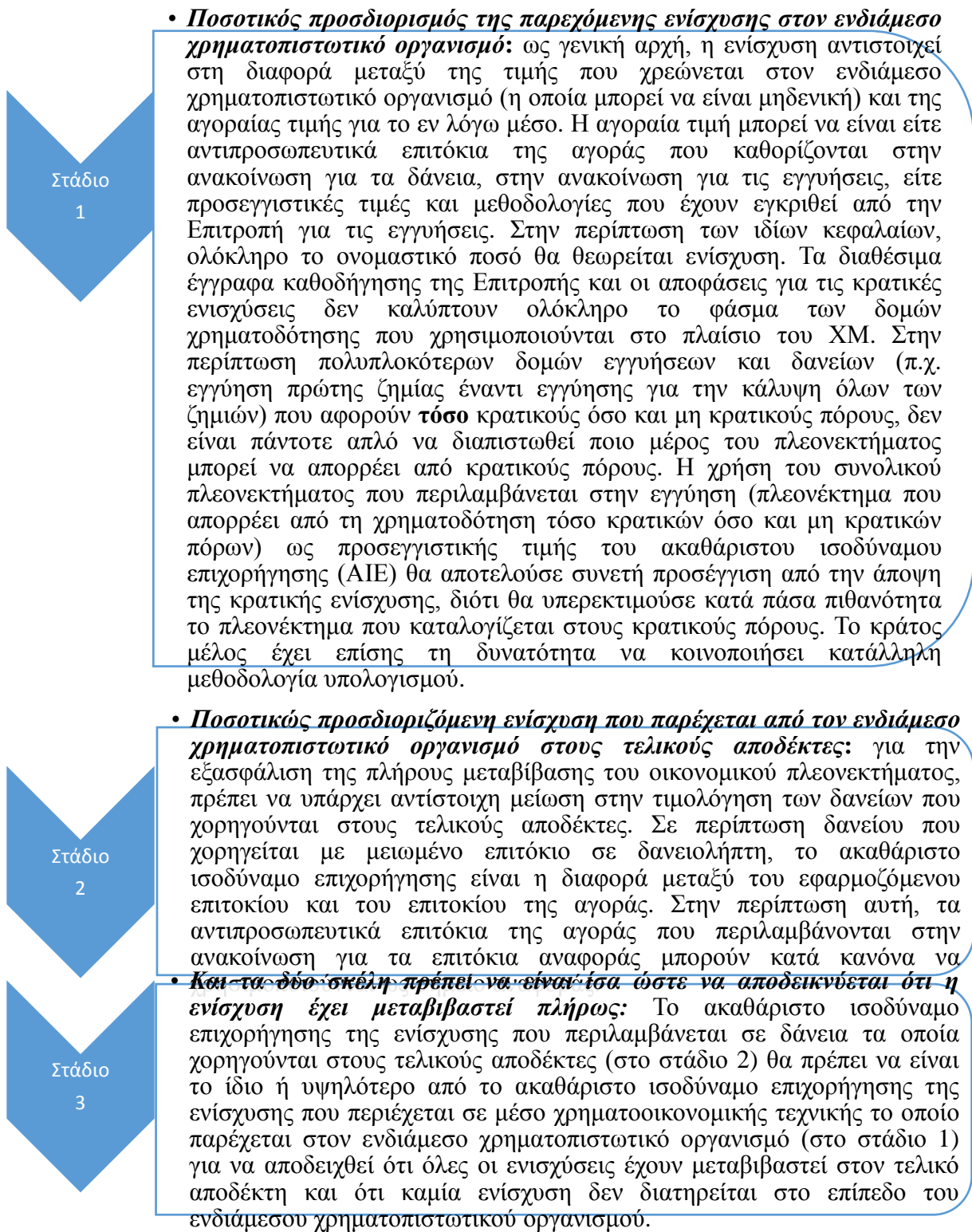
Ακόμη και όταν το ΧΜ δεν συνάδει με τους όρους της αγοράς, οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί δεν θεωρούνται αποδέκτες κρατικών ενισχύσεων εάν η ενίσχυση μεταβιβάζεται πλήρως στους τελικούς αποδέκτες. Εξ ορισμού, αυτό είναι δυνατό μόνο για τα ΧΜ που εμπεριέχουν διαφανείς ενισχύσεις (δάνεια και εγγυήσεις) για τις οποίες το στοιχείο ενίσχυσης που εμπεριέχεται στο μέσο μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια. Για την εξασφάλιση πλήρους μεταβίβασης, το χρηματοδοτικό πλεονέκτημα που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες πρέπει να μειωθεί αναλόγως (για λεπτομερέστερες οδηγίες, βλ. το πλαίσιο κατωτέρω).

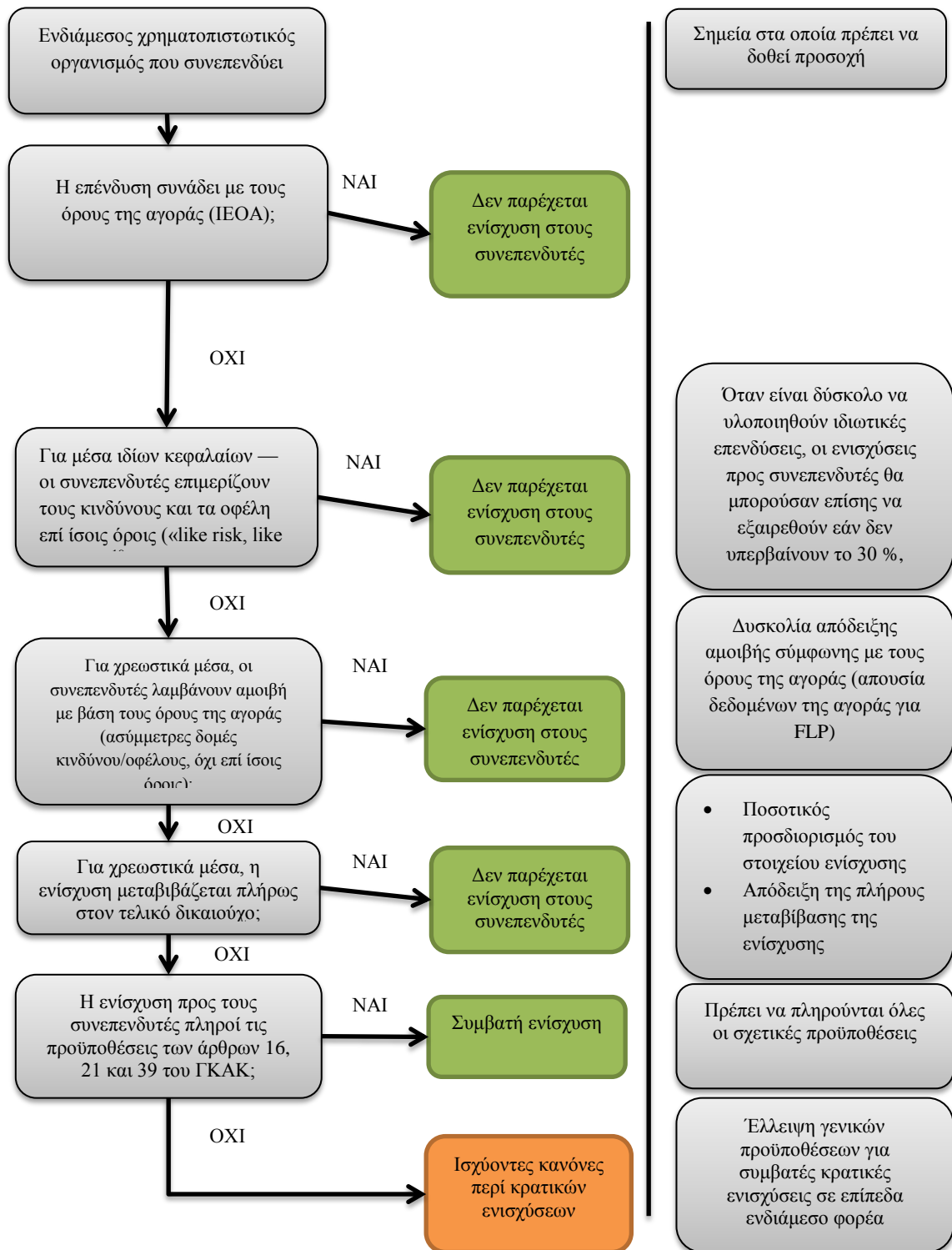
⁶⁰

Στην ενότητα 3.4 της ανακοίνωσης για τις εγγυήσεις παρέχονται περισσότερες οδηγίες σχετικά με το επαρκές κεφάλαιο.

Διάγραμμα 3: Γενικές οδηγίες σχετικά με έναν μηχανισμό για την πλήρη μεταβίβαση της ενίσχυσης στους τελικούς αποδέκτες

Διάγραμμα 4: Δενδροδιάγραμμα αποφάσεων για την αξιολόγηση κρατικής ενίσχυσης προς ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό που αποτελεί συνεπενδυτή

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής⁶¹

⁶¹ Το διάγραμμα 3 καλύπτει τις κρατικές ενισχύσεις προς ενδιάμεσο οργανισμό που αποτελεί συνεπενδυτή. Μια επένδυση *pari passu* (όπως ορίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης) μεταξύ ιδιωτικών πόρων και κρατικών πόρων καθιστά την κρατική συνεισφορά σύμφωνη με τους όρους της αγοράς. Ωστόσο, ο ιδιώτης συνεπενδυτής και το κράτος μπορούν να επενδύσουν επιμερίζοντας τους κινδύνους και τα οφέλη επί ίσοις όροις («like

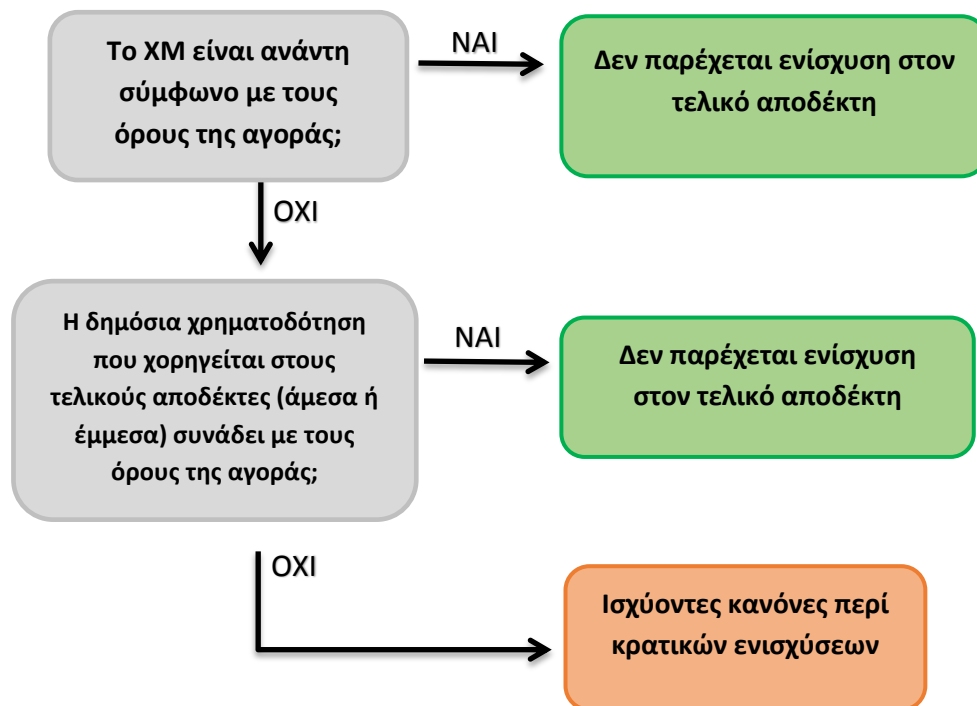
2.3. Χρηματοδότηση που χορηγείται στους τελικούς αποδέκτες

α. Χρηματοδότηση που συνάδει με τους όρους της αγοράς

Η χρηματοδότηση που χορηγείται από ενδιαμέσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στους τελικούς αποδέκτες θεωρείται ότι συνάδει με τους όρους της αγοράς και, ως εκ τούτου, δεν συνεπάγεται κρατική ενίσχυση:

- Εάν το ΧΜ θεωρείται ότι είναι ανάντη σύμφωνα με τους όρους της αγοράς, συνάδει αυτομάτως με τους όρους της αγοράς στο επίπεδο του τελικού αποδέκτη. Δεν είναι αναγκαία η διενέργεια χωριστής αξιολόγησης της κρατικής ενίσχυσης στο επίπεδο του τελικού αποδέκτη.
- Εάν το ΧΜ δεν είναι ανάντη σύμφωνα με τους όρους της αγοράς, η συμβατότητα της χρηματοδότησης που χορηγείται στους τελικούς αποδέκτες με τους όρους της αγοράς πρέπει να αποδειχθεί (π.χ. με βάση την ανακοίνωση για τις εγγυήσεις ή την ανακοίνωση για τα επιτόκια αναφοράς).
- Εάν υπάρχουν άλλοι δημόσιοι πόροι κατάντη, δηλαδή η άμεση παροχή χρηματοδότησης μόνο στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών, η συμβατότητα των εν λόγω πόρων με τους όρους της αγοράς πρέπει να αξιολογείται χωριστά.

Διάγραμμα 5: Δενδροδιάγραμμα αποφάσεων για την αξιολόγηση της συμβατότητας με τους όρους της αγοράς στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής

risk, like reward») και να μην πληρούν τις άλλες προϋποθέσεις *pari passu* (π.χ. τα κριτήρια σημαντικής συνεισφοράς). Αυτή η επένδυση με επιμερισμό των κινδύνων και των οφελών επί ίσους όρους δεν καθιστά την κρατική συνεισφορά σύμφωνη με τους όρους της αγοράς, αλλά είναι επαρκής για να αποκλειστεί η χορήγηση ενίσχυσης στον ιδιώτη συνεπενδυτή που επενδύει στο ίδιο επίπεδο.

β. Χρηματοδότηση που δεν συνάδει με τους όρους της αγοράς, αλλά δεν εμπεριέχει κρατική ενίσχυση στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών

Σε περίπτωση που το ΧΜ δεν είναι σύμφωνο με τους όρους της αγοράς και υπάρχει πλεονέκτημα στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, το πλεονέκτημα θεωρείται ότι μεταβιβάζεται τουλάχιστον εν μέρει ή πλήρως στους τελικούς αποδέκτες με τη μορφή καλύτερων όρων χρηματοδότησης. Η εν λόγω ευνοϊκότερη εμπορική χρηματοδότηση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση προς τους τελικούς αποδέκτες εάν:

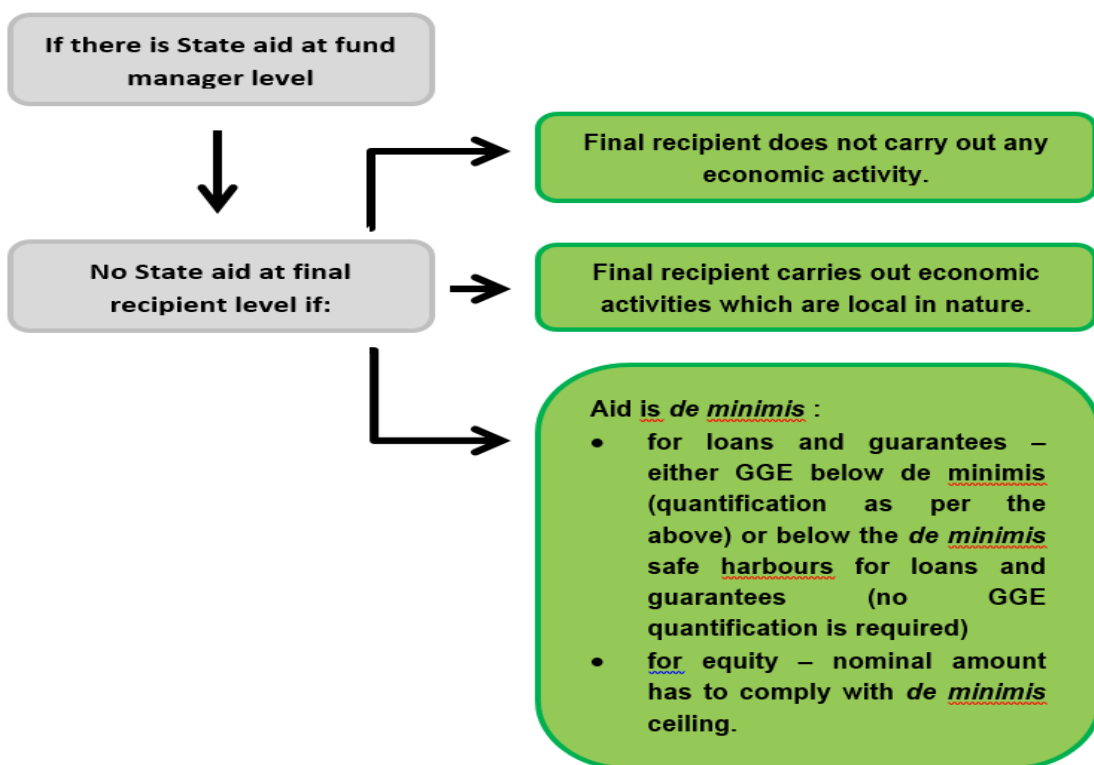
- δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα· δεν προορίζεται σαφώς για χαρτοφυλάκιο το οποίο αφορά τόσο οικονομικούς όσο και μη οικονομικούς αποδέκτες· ή
- ασκούν μόνο οικονομικές δραστηριότητες καθαρά τοπικού χαρακτήρα, ώστε το μέτρο να μην επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών⁶². ή
- η ενίσχυση είναι ήσσονος σημασίας⁶³:
  - στις περιπτώσεις δανείων και εγγυήσεων — είτε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης χαμηλότερο του ανώτατου ορίου των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (ποσοτικός προσδιορισμός κατά τα οριζόμενα ανωτέρω) ή χαμηλότερο των ορίων ασφαλείας των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας για δάνεια και εγγυήσεις (δεν απαιτείται ποσοτικός προσδιορισμός του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης)
  - στις περιπτώσεις ιδίων κεφαλαίων — το ονομαστικό ποσό πρέπει να συνάδει με το ανώτατο όριο των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας.

---

⁶² [Υπόθεση T-728/17, Marininvest και Porting κατά Επιτροπής.](#)

⁶³ Βλ. κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1).

Διάγραμμα 6: Δενδροδιάγραμμα αποφάσεων για την αξιολόγηση της ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης σε περίπτωση που η χρηματοδότηση δεν συνάδει με τους όρους της αγοράς

Πηγή: Υπηρεσίες της Επιτροπής

3. Συμβατότητα κρατικής ενίσχυσης που εμπεριέχεται σε ΧΜ

3.1. Συνήθειες καταστάσεις κρατικής ενίσχυσης που εμπεριέχεται σε ΧΜ

Κατά κανόνα, θα υπάρχει κρατική ενίσχυση σε επίπεδο ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού (ή για τρίτους επενδυτές σε περίπτωση που ο ενδιάμεσος φορέας είναι ταμείο) όταν τα ΧΜ δεν συνάδουν με τους όρους της αγοράς και το οικονομικό πλεονέκτημα δεν μεταβιβάζεται πλήρως στους τελικούς αποδέκτες:

- Για μέσα ιδίων κεφαλαίων/οιονεί ιδίων κεφαλαίων: Σε περίπτωση ασύμμετρου επιμερισμού κινδύνου/απόδοσης μεταξύ δημόσιων και ιδιωτών επενδυτών της ίδιας κατηγορίας κινδύνου, οι ιδιώτες επενδυτές θα μπορούσαν να προστατεύονται από τον κίνδυνο (π.χ. ανάληψη της πρώτης ζημίας από τον δημόσιο επενδυτή, απόδοση προτεραιότητας σε περίπτωση αφερεγγυότητας, εξοφλητική προτεραιότητα σε σύγκριση με τον δημόσιο επενδυτή) ή να επωφελούνται από ελκυστικότερες αποδόσεις (π.χ. έγκαιρες αποδόσεις προτεραιότητας, καλύτερη κατανομή από το αναλογικό μερίδιο κέρδους) σε σύγκριση με το κράτος μέλος. Μια τέτοια ασύμμετρη μεταχείριση θα μπορούσε να απαιτηθεί από ιδιώτες επενδυτές εάν, ελλείψει πόρων από τα κράτη μέλη, οι αναμενόμενες αποδόσεις των δημόσιων επενδύσεων ιδίων κεφαλαίων/οιονεί ιδίων κεφαλαίων θα ήταν χαμηλότερες από το επίπεδο της αγοράς.
- Για δανειοδοτικά μέσα και εγγυοδοτικά μέσα: Σε περίπτωση που το δανειοδοτικό ή το εγγυοδοτικό μέσο δεν τιμολογείται σε επίπεδο αγοράς και, μόνο στην περίπτωση εγγυήσεων, ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός διατηρεί λιγότερο από το 20 % του κινδύνου.

Στο πλαίσιο των ΧΜ που δεν συνάδουν με τους όρους της αγοράς, το πλεονέκτημα θεωρείται ότι μεταβιβάζεται τουλάχιστον εν μέρει στους τελικούς αποδέκτες (ελλείψει ΧΜ, οι τελικοί αποδέκτες δεν θα μπορούσαν να λάβουν τη χρηματοδότηση υπό τους ίδιους όρους, ούτε θα υπήρχε διαθέσιμη χρηματοδότηση αυτού του είδους).

3.2. Δυνατότητες στο πλαίσιο του ΓΚΑΚ — καμία κοινοποίηση

Κατά γενικό κανόνα, το ΧΜ, το οποίο εμπεριέχει κρατική ενίσχυση μόνο στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών, μπορεί να εφαρμοστεί βάσει του ΓΚΑΚ. Για την πλειονότητα των άρθρων του ΓΚΑΚ, οι ενισχύσεις πρέπει να είναι διαφανείς και να υπάρχουν μόνο στο επίπεδο του τελικού αποδέκτη. Αυτό σημαίνει ουσιαστικά ότι τα ΧΜ αποκλείεται να εμπεριέχουν ενισχύσεις στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών (δηλαδή όταν δεν είναι δυνατή η πλήρης μεταβίβαση της ενίσχυσης). Αυτό σημαίνει ότι τα ΧΜ που δεν συνάδουν με τους όρους της αγοράς και περιλαμβάνουν ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς μπορούν να εφαρμοστούν βάσει της πλειονότητας των άρθρων του ΓΚΑΚ, αλλά το οικονομικό πλεονέκτημα της ενίσχυσης πρέπει να μεταβιβάζεται πλήρως στους τελικούς αποδέκτες (για την πλήρη μεταβίβαση του οικονομικού πλεονεκτήματος της ενίσχυσης, βλ. ανωτέρω).

Ωστόσο, ο ΓΚΑΚ καλύπτει περιορισμένο αριθμό τομέων πολιτικής (χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, περιφερειακή αστική ανάπτυξη, έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια) στο πλαίσιο των οποίων τα ΧΜ που εμπεριέχουν κρατικές ενισχύσεις τόσο σε επίπεδο ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού όσο και σε επίπεδο τελικού αποδέκτη θα μπορούσαν να θεωρηθούν συμβατά με την εσωτερική αγορά. Εάν το ΧΜ πληροί όλες τις προϋποθέσεις που περιλαμβάνονται στα εν λόγω ειδικά άρθρα, δεν είναι

αναγκαίος ο ποσοτικός προσδιορισμός του στοιχείου ενίσχυσης⁶⁴. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές διατάξεις του κεφαλαίου I του ΓΚΑΚ. Οι βασικές προϋποθέσεις καθενός από αυτά τα τρία άρθρα είναι οι ακόλουθες (οι κατάλογοι αυτοί δεν είναι εξαντλητικοί):

Άρθρο 16 του ΓΚΑΚ — ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οριζόντιες προϋποθέσεις:

- Όριο κοινοποίησης — 20 εκατ. EUR ανά επιλέξιμο έργο.
- Διαφάνεια των ενισχύσεων — ενισχύσεις για περιφερειακή αστική ανάπτυξη, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 16.

Προϋποθέσεις του άρθρου 16:

- Υλοποιούνται σε ενισχυόμενες περιοχές και συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.
- Μπορούν να λάβουν τη μορφή ιδίων κεφαλαίων, οιονεί ιδίων κεφαλαίων, δανείων, εγγυήσεων ή συνδυασμού αυτών.
- Οι διαχειριστές των ταμείων αστικής ανάπτυξης και οι ανεξάρτητοι ιδιώτες επενδυτές επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας υποβολής προσφορών.
- Ελάχιστες απαιτήσεις μόχλευσης επιπρόσθετων επενδύσεων από ιδιώτες επενδυτές (30 %).
- Η πρώτη ζημία που αναλαμβάνει το κράτος μέλος ανέρχεται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο.
- Το ποσοστό εγγύησης περιορίζεται στο 80 % και οι συνολικές ζημίες που αναλαμβάνει το κράτος μέλος περιορίζονται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο του υποκείμενου εγγυημένου χαρτοφυλακίου.
- Η διαχείριση των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών γίνεται με γνώμονα την εμπορική προοπτική. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι ικανοποιείται όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, π.χ. παρουσίαση επενδυτικής στρατηγικής και αμοιβή σύμφωνη με τις πρακτικές της αγοράς.

⁶⁴

Με εξαίρεση το άρθρο 39 του ΓΚΑΚ για το οποίο απαιτείται πλήρης μεταβίβαση.

Οριζόντιες προϋποθέσεις:

- Όριο κοινοποίησης — 15 εκατ. EUR ανά επιλέξιμο έργο.
- Διαφάνεια των ενισχύσεων — οι ενισχύσεις για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου θεωρούνται διαφανείς, εάν πληρούν όλες τις προϋποθέσεις του άρθρου 21.

Προϋποθέσεις του άρθρου 21:

- Οι επιλέξιμες ΜΜΕ είναι μη εισηγμένες ΜΜΕ που δεν ασκούν δραστηριότητες σε καμία αγορά ή ασκούν δραστηριότητες σε οποιαδήποτε αγορά λιγότερο από 7 έτη μετά την πρώτη εμπορική τους πώληση ή χρειάζονται για τη διείσδυση σε νέα γεωγραφική αγορά ή αγορά προϊόντος αρχική επένδυση η οποία είναι υψηλότερη του 50 % του μέσου ετήσιου κύκλου εργασιών.
- Προβλέπεται η δυνατότητα επενδύσεων συνέχειας εφόσον πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις.
- Τόσοι οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί όσο και οι επενδυτές ή οι διαχειριστές κεφαλαίων επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας υποβολής προσφορών.
- 15 εκατ. EUR κατ' ανώτατο όριο ανά ΜΜΕ. Το ποσό αυτό αφορά το σύνολο της επένδυσης του ταμείου ιδίων κεφαλαίων.
- Στο επίπεδο των επιλέξιμων επιχειρήσεων, οι ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου μπορούν να λαμβάνουν τη μορφή επενδύσεων ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων, δανείων, εγγυήσεων ή συνδυασμού αυτών.
- Ελάχιστες απαιτήσεις μόχλευσης επιπρόσθετων επενδύσεων από ιδιώτες επενδυτές.
- Η πρώτη ζημία που αναλαμβάνει το κράτος μέλος ανέρχεται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο.
- Η διαχείριση των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών γίνεται με γνώμονα την εμπορική προοπτική. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι ικανοποιείται όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, π.χ. παρουσίαση επενδυτικής στρατηγικής και εναρμόνιση με τα συμφέροντα του δημόσιου επενδυτή.
- Ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός αποδεικνύει ότι χρησιμοποιεί μηχανισμό που διασφαλίζει ότι όλα τα πλεονεκτήματα μετακυλίσονται όσο το δυνατόν περισσότερο στους τελικούς δικαιούχους.

Οριζόντιες προϋποθέσεις:

- Όριο κοινοποίησης — 10 εκατ. EUR ανά επιλέξιμο έργο.
- Διαφάνεια των ενισχύσεων — ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 39.

Προϋποθέσεις του άρθρου 39:

- Μπορούν να χορηγηθούν υπό μορφή χορηγίας, ιδίων κεφαλαίων, εγγύησης ή δανείου προς ένα ταμείο ενεργειακής απόδοσης ή άλλον ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό και μετακυλίνονται πλήρως στους τελικούς δικαιούχους που είναι οι ιδιοκτήτες ή ενοικιαστές των κτιρίων.
- Η αποπληρωμή δεν αφορά ποσό μικρότερο από την ονομαστική αξία του δανείου.
- Ελάχιστες απαιτήσεις μόχλευσης επιπρόσθετων επενδύσεων από ιδιώτες επενδυτές (30 %).
- Τόσοι οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί όσο και οι επενδυτές ή οι διαχειριστές κεφαλαίων επιλέγονται μέσω ανοικτής, διαφανούς και άνευ διακρίσεων διαδικασίας υποβολής προσφορών.
- Η πρώτη ζημία που αναλαμβάνει το κράτος μέλος ανέρχεται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο.
- Το ποσοστό εγγύησης περιορίζεται στο 80 % και οι συνολικές ζημίες που αναλαμβάνει το κράτος μέλος περιορίζονται στο 25 % κατ' ανώτατο όριο του υποκείμενου εγγυημένου χαρτοφυλακίου.
- Η διαχείριση των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών γίνεται με γνώμονα την εμπορική προοπτική. Η απαίτηση αυτή θεωρείται ότι ικανοποιείται όταν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις, π.χ. παρουσίαση επενδυτικής στρατηγικής και αμοιβή σύμφωνη με τις πρακτικές της αγοράς.

3.3. Κοινοποίηση και αξιολόγηση από την Επιτροπή

Οι κρατικές ενισχύσεις που ενδέχεται να υπάρχουν σε οποιοδήποτε επίπεδο ενός ΧΜ, και οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΓΚΑΚ, πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή πριν από την εφαρμογή του εν λόγω ΧΜ.

Τα ΧΜ που παρέχουν χρηματοδότηση η οποία εμπεριέχει κρατική ενίσχυση προς τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς/συνεπενδυτές, αλλά δεν πληροί τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου του ΓΚΑΚ, μπορούν να αξιολογηθούν βάσει των κατευθυντήριων γραμμών για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου. Τα ΧΜ που αφορούν άλλους τομείς πολιτικής θα αξιολογούνται απευθείας βάσει της ΣΛΕΕ, με κατ' αναλογία εφαρμογή, όπου κρίνεται σκόπιμο, των αρχών των κατευθυντήριων γραμμών για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου όσον αφορά τις ενισχύσεις προς ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς/συνεπενδυτές.

Η Επιτροπή, κατά την αξιολόγησή της, θα σταθμίσει την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα του μέτρου ενίσχυσης όσον αφορά την επίτευξη ενός κοινοτικού στόχου έναντι της νόθευσης του ανταγωνισμού που συνεπάγεται.

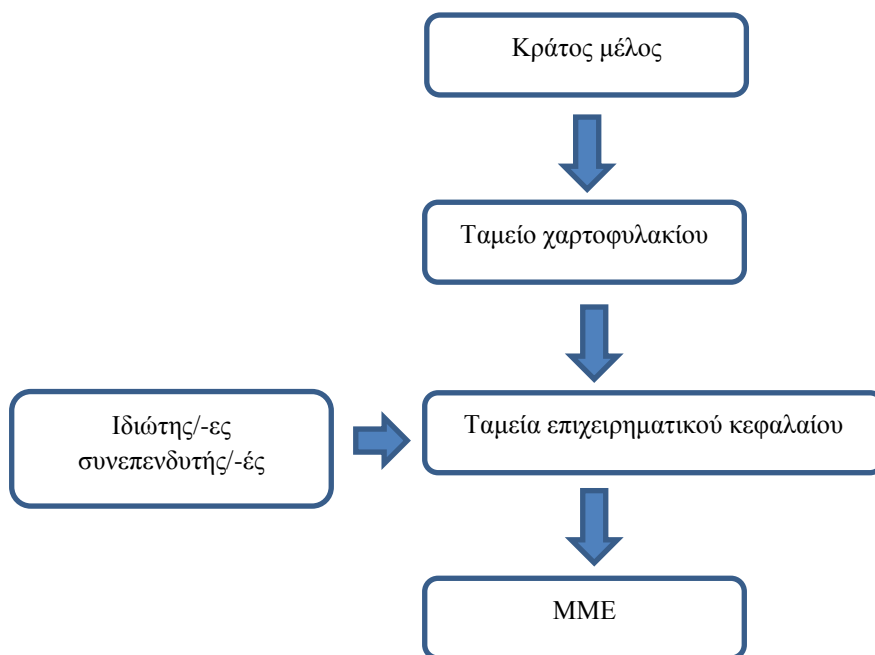
4. Ενδεικτικά παραδείγματα και ειδικές παράμετροι για τις κρατικές ενισχύσεις ανά είδος ΧΜ

Η παρούσα ενότητα περιλαμβάνει τρεις περιπτώσιολογικές μελέτες που καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εφαρμοστούν στην πράξη οι προσεγγίσεις που περιγράφονται ανωτέρω.

4.1. Μέσο ιδίων κεφαλαίων για ΜΜΕ

Αντικείμενο της παρούσας περιπτώσιολογικής μελέτης είναι ένα μέσο χρηματοπιστωτικής τεχνικής ιδίως κεφαλαίων για ΜΜΕ: Για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση, συστήνεται ταμείο χαρτοφυλακίου (FoF), το οποίο τελεί υπό τη διαχείριση της εθνικής αναπτυξιακής τράπεζας (NPB). Το ταμείο χαρτοφυλακίου επενδύει σε διάφορα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου που επενδύουν σε ΜΜΕ. Θα εξεταστούν δύο σενάρια: μια επένδυση που υλοποιείται *pari passu* με ιδιώτες συνεπενδυτές στα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου (VC) και μια επένδυση που δεν υλοποιείται *pari passu*.

Διάγραμμα 7: Απεικόνιση του μέσου ιδίων κεφαλαίων για ΜΜΕ

Εμπεριέχεται κρατική ενίσχυση;

Ταμείο χαρτοφυλακίου

- Χορήγηση δημόσιας χρηματοδότησης στο ταμείο χαρτοφυλακίου. Το ταμείο χαρτοφυλακίου λαμβάνει τη μορφή ειδικού λογαριασμού στο πλαίσιο του διαχειριστή του ταμείου χαρτοφυλακίου και αποτελεί απλώς ένα μέσο για την περαιτέρω μεταφορά πόρων κατάντη, χωρίς την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Αμοιβή του διαχειριστή του ταμείου χαρτοφυλακίου. Ο διαχειριστής του ταμείου χαρτοφυλακίου που έχει οριστεί είναι εθνική αναπτυξιακή τράπεζα.

- Εάν η εθνική αναπτυξιακή τράπεζα ενεργεί αποκλειστικά στο πλαίσιο δημόσιας εντολής, δεν θα θεωρείται αποδέκτης ενίσχυσης.
- Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις (η εθνική αναπτυξιακή τράπεζα ασκεί επίσης εμπορικές δραστηριότητες), δεν μπορεί να τεκμαίρεται η συμβατότητα της αμοιβής με τους όρους της αγοράς. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος έχει προβεί σε συγκριτική αξιολόγηση και έχει καθορίσει την αμοιβή σύμφωνα με την πρακτική της αγοράς ή σύμφωνα με το άρθρο 13 του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού της Επιτροπής που αντικατοπτρίζει τις αμοιβές της αγοράς σε συγκρίσιμες καταστάσεις. Συνεπώς, η αμοιβή του ταμείου χαρτοφυλακίου συνάδει με τους όρους της αγοράς.

Σενάριο 1 — επένδυση του ταμείου χαρτοφυλακίου που συνάδει με τους όρους της αγοράς και απουσία κρατικής ενίσχυσης

Αξιολόγηση στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών/συνεπενδυτών (ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου)

- Αμοιβή των διαχειριστών ταμείων επιχειρηματικού κεφαλαίου. Οι διαχειριστές κεφαλαίων έχουν επιλεγεί βάσει ανοικτής και ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής και, κατά συνέπεια, τεκμαίρεται ότι η αμοιβή διαχείρισης συνάδει με τους όρους της αγοράς. Επομένως, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση στο επίπεδο των διαχειριστών ταμείων επιχειρηματικού κεφαλαίου.
- Επένδυση ιδίων κεφαλαίων από ταμείο χαρτοφυλακίου σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου. Το ταμείο χαρτοφυλακίου επενδύει σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου επί ίσοις όροις (pari passu) με τους άλλους ιδιώτες συνεπενδυτές και τουλάχιστον το 30 % της συνολικής επένδυσης στα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου προέρχεται από ιδιώτες συνεπενδυτές. Κατά συνέπεια, θεωρείται ότι η επένδυση του ταμείου χαρτοφυλακίου συνάδει με τους όρους της αγοράς και δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση στο επίπεδο των ιδιωτών συνεπενδυτών στα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου. Μια ιδιωτική επένδυση pari passu κάτω του 30 % της συνολικής επένδυσης θα ήταν επαρκής για να αποκλειστεί η ύπαρξη ενίσχυσης προς τους ιδιώτες συνεπενδυτές (δεδομένου ότι δεν επωφελούνται από ευνοϊκότερους όρους), αλλά θα δεν ήταν επαρκής για να διαπιστωθεί αν η επένδυση του ταμείου χαρτοφυλακίου στα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου συνάδει με τους όρους της αγοράς και ενδέχεται, συνεπώς, να υπάρχει ενίσχυση προς τις εταιρείες στις οποίες γίνεται η επένδυση.

Αξιολόγηση στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών (MME)

- Επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων από ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου σε MME. Δεδομένου ότι η επένδυση του ταμείου χαρτοφυλακίου σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου θεωρείται ότι συνάδει με τους όρους της αγοράς και δεν εμπεριέχει κρατική ενίσχυση, δεν υπάρχει στοιχείο κρατικής ενίσχυσης στις επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων που υλοποιούν τα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου σε MME.

Σενάριο 2 — ευνοϊκότερη εμπορική χρηματοδότηση από το ταμείο χαρτοφυλακίου και κρατική ενίσχυση

Αξιολόγηση στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών/συνεπενδυτών (ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου)

- Επένδυση ιδίων κεφαλαίων από ταμείο χαρτοφυλακίου σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου. Το ταμείο χαρτοφυλακίου επενδύει σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου υπό ευνοϊκότερους εμπορικούς όρους, π.χ. σε περίπτωση ασύμμετρου επιμερισμού κινδύνου/απόδοσης προς όφελος των ιδιωτών συνεπενδυτών στα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με το σενάριο αυτό, εάν η αναμενόμενη απόδοση είναι από την αναμενόμενη απόδοση των ταμείων επιχειρηματικού κεφαλαίου σε επενδύσεις παρόμοιου κινδύνου εκτός του ΧΜ, υπάρχει κρατική ενίσχυση στο επίπεδο των ιδιωτών συνεπενδυτών στα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου.

Αξιολόγηση στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών (ΜΜΕ)

- Επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων από τα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου σε ΜΜΕ. Δεδομένου ότι η επένδυση του ταμείου χαρτοφυλακίου σε ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου εμπεριέχει κρατική ενίσχυση, η κρατική ενίσχυση θεωρείται ότι μεταβιβάζεται τουλάχιστον εν μέρει στους τελικούς αποδέκτες και, κατά συνέπεια, υπάρχει κρατική ενίσχυση στο επίπεδο των ΜΜΕ.

Είναι συμβατή η κρατική ενίσχυση (για το σενάριο 2);

Εάν υπάρχει κρατική ενίσχυση, μπορεί να θεωρηθεί συμβατή υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α. ΓΚΑΚ: Δεδομένου ότι το ΧΜ εμπεριέχει κρατική ενίσχυση στο επίπεδο των ιδιωτών συνεπενδυτών, μόνο το άρθρο 21 μπορεί να καταστήσει τη συγκεκριμένη κρατική ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά βάσει του ΓΚΑΚ. Για τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του άρθρου 21 του ΓΚΑΚ, πρέπει να τηρούνται όλες οι οριζόντιες προϋποθέσεις του ΓΚΑΚ και οι ειδικές προϋποθέσεις του άρθρου 21. Για παράδειγμα, το μέσο μπορεί να αφορά μόνο ΜΜΕ σε πρώιμο στάδιο και πρέπει να προσελκύσει ιδιωτικά κεφάλαια της τάξης τουλάχιστον του 30 %.
- β. ΚΓΧΕΚ: Εάν το ΧΜ δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 21 του ΓΚΑΚ, μπορεί να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Στη συνέχεια, η Επιτροπή προβαίνει σε εκτίμηση του μέτρου με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου.

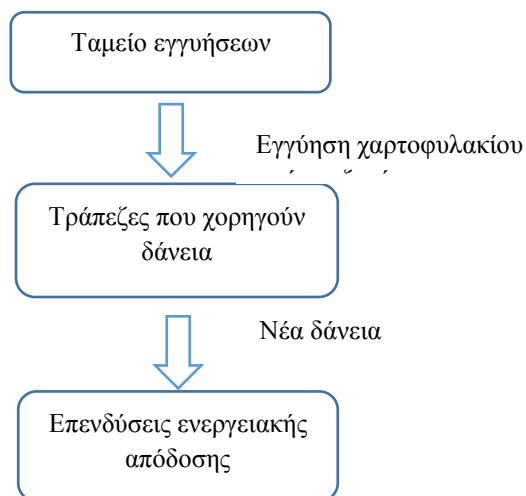
4.2. Μέσα εγγυήσεων χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο για επενδύσεις ενεργειακής απόδοσης

Για τη στήριξη των επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης, το κράτος μέλος συστήνει ταμείο εγγυήσεων, υπό τη διαχείριση μιας εθνικής αναπτυξιακής τράπεζας.

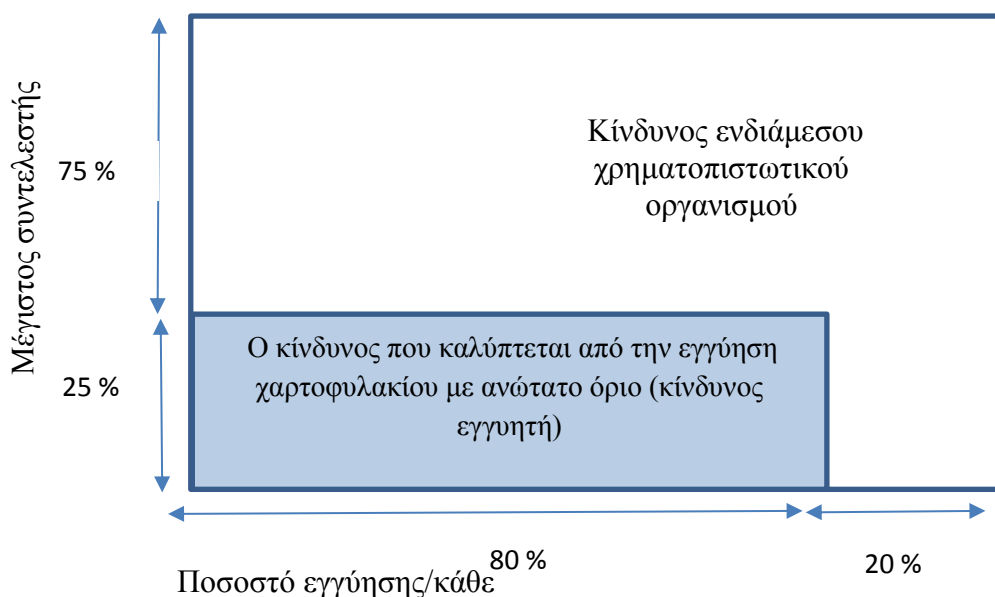
Το ταμείο εγγυήσεων προσφέρει εγγυήσεις με ανώτατο όριο σε ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς για χαρτοφυλάκιο νεοεκδοθέντων δανείων με σκοπό την υλοποίηση επενδύσεων ενεργειακής απόδοσης από εταιρείες, με ποσοστό εγγύησης 80 % ανά δάνειο και συνολικό ανώτατο όριο 25 % του συνολικού χαρτοφυλακίου δανείων. Η εγγύηση εκδίδεται δωρεάν (δηλαδή δεν καταβάλλεται προμήθεια εγγύησης από τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς).

Στους τελικούς αποδέκτες περιλαμβάνονται τόσο φυσικά πρόσωπα (που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα) όσο και ΜΜΕ.

Διάγραμμα 8: Απεικόνιση του μέσου εγγύησης χαρτοφυλακίου για την ενεργειακή απόδοση

Διάγραμμα 9: Γραφική απεικόνιση της εγγύησης χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο

Εμπεριέγεται κρατική ενίσχυση:

Αξιολόγηση στο επίπεδο του φορέα εφαρμογής του ταμείου εγγυήσεων (ταμείο εγγυήσεων)

- Αμοιβή του φορέα εφαρμογής του ταμείου εγγυήσεων. Δεδομένου ότι η εθνική αναπτυξιακή τράπεζα που διαχειρίζεται το ταμείο εγγυήσεων θα οριστεί (χωρίς ανταγωνιστική επιλογή) μέσω απευθείας ανάθεσης της σύμβασης και ασκεί οικονομική δραστηριότητα, δεν μπορεί να τεκμαίρεται η συμβατότητα της αμοιβής της με τους όρους της αγοράς. Εν προκειμένω, το κράτος μέλος πρέπει να προβεί σε συγκριτική αξιολόγηση και να καθορίσει την αμοιβή σύμφωνα με

την πρακτική της αγοράς ή να καθορίσει την αμοιβή σύμφωνα με τον ΚΚΔ και τους σχετικούς κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Σε αυτή την περίπτωση, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση στο συγκεκριμένο επίπεδο.

- Συνεισφορά πόρων από τα ΕΔΕΤ (παροχή κεφαλαίου) στο ταμείο εγγυήσεων. Το ταμείο εγγυήσεων συστήνεται ως χωριστή νομική οντότητα, διαχειριστικός λογαριασμός ή ανεξάρτητη χρηματοδοτική μονάδα και συνιστά απλώς μέσο για την κατάντη μεταφορά πόρων. Κατά συνέπεια, δεν αποτελεί αποδέκτη κρατικής ενίσχυσης.

Αξιολόγηση στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών (τράπεζών) που χορηγούν τα εμπορικά δάνεια

- Παροχή της εγγύησης χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο στις τράπεζες που χορηγούν τα εμπορικά δάνεια. Οι τράπεζες διατηρούν τουλάχιστον το 20 % του κινδύνου, ποσοστό που συνάδει με την ανακοίνωση για τις εγγυήσεις. Ωστόσο, δεδομένου ότι η εγγύηση παρέχεται δωρεάν, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνάδει με τους όρους της αγοράς. Επομένως, θα μπορούσε καταρχήν να συνιστά κρατική ενίσχυση προς τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.
- Ωστόσο, εάν οι τράπεζες μεταβιβάσουν πλήρως την ενίσχυση στους τελικούς αποδέκτες, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση που διατηρείται στο επίπεδό τους. Για να θεσπιστεί ένας τέτοιος μηχανισμός πλήρους μεταβίβασης, το στοιχείο ενίσχυσης στην εγγύηση χαρτοφυλακίου με ανώτατο όριο που λαμβάνει η τράπεζα πρέπει να προσδιοριστεί ποσοτικώς (ως διαφορά μεταξύ της μηδενικής προμήθειας εγγύησης που χρεώνεται από την εθνική αναπτυξιακή τράπεζα και της προμήθειας της αγοράς) και η αντίστοιχη μείωση των επιτοκίων δανεισμού (κατά το ίδιο ποσό ενίσχυσης που έλαβε η τράπεζα) εφαρμόζεται στους τελικούς αποδέκτες. Εάν και τα δύο στοιχεία αλληλοαναιρούνται, αποδεικνύεται η πλήρης μεταβίβαση της ενίσχυσης στους τελικούς αποδέκτες.
- Είναι δύσκολο να υπολογιστεί το στοιχείο ενίσχυσης που προκύπτει από την έλλειψη προμήθειας εγγύησης, δεδομένου ότι αυτό καλύπτει μόνο μέρος της ενίσχυσης που ενδέχεται να λαμβάνουν οι τράπεζες. Η ανακοίνωση για τις εγγυήσεις δεν παρέχει συγκεκριμένη καθοδήγηση σχετικά με τις προσεγγιστικές τιμές της αγοράς για τις εγγυήσεις χαρτοφυλακίου (με ή χωρίς ανώτατο όριο), αλλά θεσπίζει τη γενική αρχή, σύμφωνα με την οποία η εγγύηση πρέπει να είναι αυτοχρηματοδοτούμενη και η προμήθεια θα πρέπει να αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο του υποκείμενου χαρτοφυλακίου.
- Σε περίπτωση αμφιβολιών, για πιο πολύπλοκες δομές ΧΜ, τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν μια μεθοδολογία ποσοτικού προσδιορισμού που να καλύπτει το είδος των εγγυήσεων και το είδος των υποκείμενων πράξεων που διακυβεύονται.

Αξιολόγηση στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών

- Η ενίσχυση μεταβιβάζεται μέσω μειωμένων επιτοκίων δανεισμού σε σύγκριση με τα επιτόκια της αγοράς. Στον βαθμό που οι τελικοί αποδέκτες είναι επιχειρήσεις και, σε περίπτωση που το ποσό της ενίσχυσης υπερβαίνει το όριο της ενίσχυσης ήσσονος σημασίας, τα δάνεια που χορηγούν οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί εμπεριέχουν κρατική ενίσχυση.

Η κρατική ενίσχυση είναι συμβατή;

- Εάν η ενίσχυση είναι διαφανής και μεταβιβάζεται πλήρως, μπορεί να θεωρηθεί συμβατή σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 39 του ΓΚΑΚ.

4.3. Μέσο μικροπίστωσης για νέες επιχειρήσεις

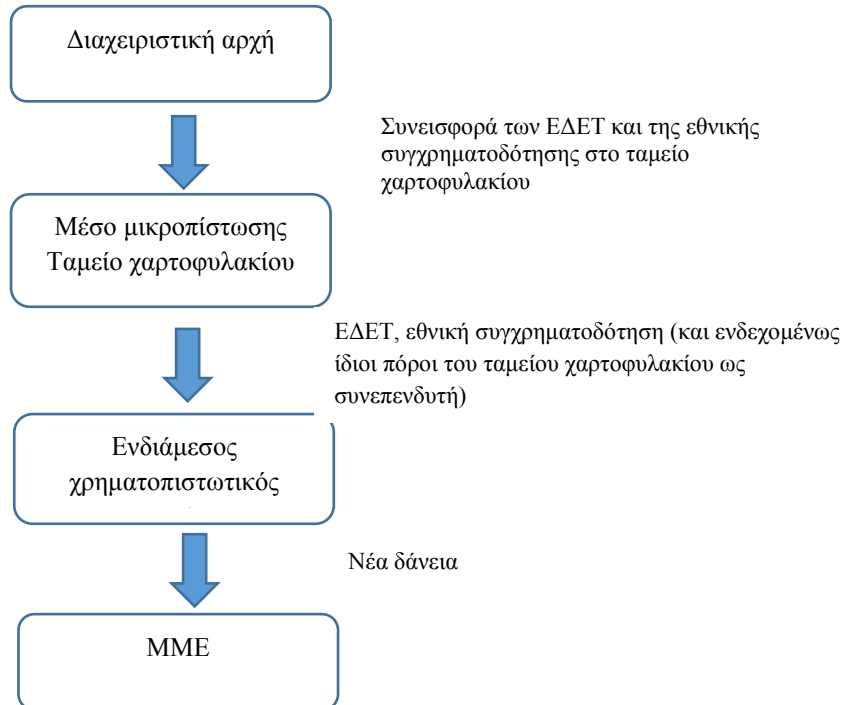
Το μέσο μικροπίστωσης αντιμετωπίζει την έλλειψη δανείων στην αγορά μικροχρηματοδότησης και χρηματοδότησης των ΜΜΕ με τη χορήγηση δανείων σε εταιρείες αυτού του είδους με μειωμένα επιτόκια. Η πλειονότητα των τελικών αποδεκτών είναι μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν δυσκολίες πρόσβασης σε χρηματοδότηση λόγω του περιορισμένου μεγέθους των δραστηριοτήτων τους και/ή της έλλειψης πιστωτικού ιστορικού. Το μέσο μικροπίστωσης αποσκοπεί στην παροχή στήριξης ειδικά για τη δημιουργία επιχειρήσεων από τους νέους και τους ανέργους. Η διαχειριστική αρχή παρέχει χρηματοδότηση σε ένα ταμείο χαρτοφυλακίου, το οποίο επιλέγει τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς (τράπεζες) που επιλέγουν περαιτέρω τους τελικούς αποδέκτες. Το ταμείο χαρτοφυλακίου και οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί μπορούν να επιλέξουν να συνεπενδύσουν στο συγκεκριμένο μέσο μικροπίστωσης.

Εμπεριέχεται κρατική ενίσχυση;

Αξιολόγηση στο επίπεδο του ταμείου χαρτοφυλακίου

- Ο διαχειριστής του ταμείου χαρτοφυλακίου είναι ιδιωτικός φορέας. Δεν χορηγείται κρατική ενίσχυση μέσω της αμοιβής του διαχειριστή του ταμείου χαρτοφυλακίου, εάν διαπιστωθεί ότι η αμοιβή του διαχειριστή είναι σύμφωνη με την πρακτική της αγοράς (π.χ. εάν είναι συγκρίσιμη με την αμοιβή που χρεώνεται από ιδιωτικά κεφάλαια που δραστηριοποιούνται στον ίδιο τομέα) ή εάν έχει καθοριστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΚΔ που αντικατοπτρίζει τις αμοιβές της αγοράς σε συγκρίσιμες καταστάσεις.

Διάγραμμα 10: Απεικόνιση του μέσου μικροπίστωσης για ΜΜΕ

Αξιολόγηση στο επίπεδο του ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού

- Εάν οι τράπεζες δεν συνεπενδύσουν επί ίσοις όροις, τα επιτόκια των τραπεζών θα χρησιμεύσουν ως δείκτης αναφοράς της αγοράς βάσει του οποίου προσδιορίζεται

ποσοτικώς η ενίσχυση. Εναλλακτικά, το επιτόκιο της αγοράς θα καθοριστεί σύμφωνα με την ανακοίνωση για τα επιτόκια αναφοράς. Για τον ποσοτικό προσδιορισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης, το πραγματικό επιτόκιο που εφαρμόζεται για τη χρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ πρέπει να συγκριθεί είτε με το επιτόκιο της αγοράς που βασίζεται στην πρακτική των τραπεζών είτε με βάση τα αντιπροσωπευτικά επιτόκια της αγοράς που καθορίζονται στην ανακοίνωση για τα επιτόκια αναφοράς.

- Ωστόσο, ακόμη και αν το επιτόκιο δεν συνάδει με τους όρους της αγοράς, δεν υπάρχει κρατική ενίσχυση στο επίπεδο των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, υπό την προϋπόθεση ότι το στοιχείο ενίσχυσης μεταβιβάζεται πλήρως στους τελικούς αποδέκτες. Για να διασφαλιστεί αυτό, η ενίσχυση πρέπει να προσδιορίζεται ποσοτικώς (καταταμημένη ή μη καταταμημένη δομή), ενώ θα πρέπει επίσης να αποδεικνύεται ο μηχανισμός μεταβίβασης (π.χ. τα επιτόκια δανεισμού του τελικού αποδέκτη θα πρέπει να μειώνονται κατά το ίδιο ποσό ενίσχυσης που λαμβάνει ο ενδιάμεσος χρηματοπιστωτικός οργανισμός).

Αξιολόγηση στο επίπεδο των τελικών αποδεκτών

- Εάν υπάρχει ενίσχυση στο επίπεδο του ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού οργανισμού, υπάρχει ενίσχυση και στο επίπεδο του τελικού αποδέκτη.
- Σε περίπτωση μεταβίβασης της ενίσχυσης, για παράδειγμα μέσω μειωμένων επιτοκίων σε σύγκριση με τα επιτόκια της αγοράς, το μέτρο δεν θα συνιστά κρατική ενίσχυση εάν ο τελικός αποδέκτης δεν ασκεί οικονομική δραστηριότητα ή εάν η δραστηριότητα είναι καθαρά τοπική, ώστε το μέτρο να μην επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών, ή εάν η ενίσχυση είναι ήσσονος σημασίας. Στο παράδειγμα που παρατίθεται ανωτέρω, οι τελικοί αποδέκτες (επιχειρήσεις που δημιουργούνται από άνεργους νέους) είναι επιχειρήσεις, αλλά η μικροπίστωση, η οποία είναι χαμηλότερη από τα επιτόκια της αγοράς, συνιστά ενίσχυση ήσσονος σημασίας (είτε το ποσό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης είτε το σύνολο της μικροπίστωσης συνάδει με το όριο ασφαλείας των ανώτατων ορίων για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας) και, κατά συνέπεια, θεωρείται ότι η στήριξη αυτή δεν συνιστά κρατική ενίσχυση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΚΕΚ	Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής
COSME	Πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
ΚΚΔ	Κανονισμός περί κοινών διατάξεων
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΤΑΑ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης
ΕΤΣΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων
ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΕπ	Όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων
ΕΤαΕ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΚΜ	Κράτη μέλη

EYPATOM	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
XM	Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής
FLP	Οικογενειακή ετερόρρυθμη εταιρεία (Family Limited Partnership)
FOF	Ταμείο χαρτοφυλακίου (Fund Of Funds)
ΔΚ	Δημοσιονομικός κανονισμός
ΓΚΑΚ	Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία
AIE	Ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης
ΑΕ	Ανακοίνωση για τις εγγυήσεις
ΔΧΙ	Διεθνές χρηματοπιστωτικό ίδρυμα
ΙΕΟΑ	Ιδιώτης επενδυτής σε οικονομία της αγοράς
ΕτΕ	Ανακοίνωση σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης
NPB	Εθνική αναπτυξιακή τράπεζα (National Promotional/Development Bank)
ΚΠΑ	Καθαρή παρούσα αξία

ΚΓΧΕΚ	Κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου
ΑΕΑ	Ανακοίνωση για τα επιτόκια αναφοράς
ΜΜΕ	Μικρομεσαίες επιχειρήσεις
SWD	Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
VC	Επιχειρηματικά κεφάλαια (Venture Capital)

Πίνακας νομοθεσίας

με παραπομπές σε σελίδες

Πλήρης τίτλος της νομοθεσίας	Σελίδα
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006	σ. 4
Ενοποιημένη έκδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 1)	σ. 6
Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ C 262 της 19.7.2016, σ. 1)	σ. 6
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 487)	σ. 8
Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L 193 της 30.7.2018, σ 1)	σ. 7
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και για τη θέσπιση ειδικών διατάξεων σχετικά με τον στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1080/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 289)	σ. 8
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 2328/2003, (ΕΚ) αριθ. 861/2006, (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 και (ΕΚ) αριθ. 791/2007 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1255/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 149 της 20.5.2014, σ. 1)	σ. 8

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαίσιου «Ορίζων 2020» για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020) και την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1982/2006/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 104)	σ. 9
Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 3ης Απριλίου 2014, που ορίζει την ετήσια κατανομή των συνολικών πόρων ανά κράτος μέλος για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής στο πλαίσιο του στόχου «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» και του στόχου «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία», την ετήσια κατανομή των πόρων ανά κράτος μέλος από το ειδικό κονδύλιο που διατίθεται για την πρωτοβουλία «Απασχόληση των νέων» μαζί με τον κατάλογο των επιλέξιμων περιφερειών, καθώς και τα ποσά που πρόκειται να μεταφερθούν από τα κονδύλια κάθε κράτους μέλους από το Ταμείο Συνοχής και τα διαρθρωτικά ταμεία για τη διευκόλυνση «Συνδέοντας την Ευρώπη» και την ενίσχυση προς τους απόρους για την περίοδο 2014-2020 [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2014) 2082] (ΕΕ L 104 της 8.4.2014, σ. 13)	σ. 10
Κανονισμός (ΕΕ) 2015/1017 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Ιουνίου 2015, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, τον Ευρωπαϊκό Κόμβο Επενδυτικών Συμβουλών και την Ευρωπαϊκή Πύλη Επενδυτικών Έργων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1291/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1316/2013 – το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΕ L 169 της 1.7.2015, σ. 1)	σ. 11
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1287/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση προγράμματος για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (COSME) (2014 – 2020) και για την κατάργηση της απόφασης αριθ. 1639/2006/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 33)	σ. 12
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45)	σ. 17
Κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ C 155 της 20.6.2008, σ. 10), όπως τροποποιήθηκε με το διορθωτικό στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις με τη μορφή εγγυήσεων (ΕΕ C 244 της 25.9.2008, σ. 32)	σ. 16
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1)	σ. 17
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 9)	σ. 17
Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 875/2007 της Επιτροπής, της 24ης Ιουλίου 2007, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης ΕΚ στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον τομέα της αλιείας και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ)	σ. 17

αριθ. 1860/2004 (EE L 193 της 25.7.2007, σ. 6)	
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EE L 193 της 1.7.2014, σ. 1)	σ. 19
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EE L 369 της 24.12.2014, σ. 37)	σ. 19
Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – EE L 187 της 26.6.2014, σ. 1)	σ. 18
Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 964/2014 της Επιτροπής, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους πάγιους όρους και τις προϋποθέσεις για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής (EE L 271 της 12.9.2014, σ. 16)	σ. 19
Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 480/2014 της Επιτροπής, της 3ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (EE L 138 της 13.5.2014, σ. 5)	σ. 24
Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – EE L 94 της 28.3.2014, σ. 65)	σ. 23
Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ – EE L 94 της 28.3.2014, σ. 243).	σ. 23
Ανακοίνωση της Επιτροπής – Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου (EE C 19 της 22.1.2014, σ. 4)	σ. 14, 27
Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (EE C 14 της 19.1.2008, σ. 6)	σ. 16, 28